

**Nordisk-Europæisk Akademi
- baggrund og visioner**

Redigeret af Hans Jørgen Vodsgaard
NEA Publisher

Nordisk-Europæisk Akademi - baggrund og visioner

Kolofon

Nordisk Europæisk Akademi - baggrund og visioner
Redigeret af Hans Jørgen Vodsgaard

Udgiver: NEA Publishers, 2006
© Nordisk Europæisk Akademi og forfatterne

Layout: Markfrø Reklamebureau A/S
Tryk: NEA Publisher
Sprog: Dansk
URL: <http://www.nea-net.dk/debat/publikationer>

ISBN: 87-92028-00-4
1. udgave, 1. oplag, Askov 2006

Forside billede af Paul Klee: Hauptweg und nebenwege, 1919

Bogen udgives med støtte fra
Undervisningsministeriets tips- og lottomidler.

Teksten må med kildeangivelse frit anvendes.

Ekstra eksemplarer kan bestilles hos

Nordisk Europæisk Akademi

Maltvej 1, DK-6600 Vejen
Tlf. +45 76 96 18 00
Mail: askov@grundtvig.dk
Web: www.nea-net.dk

Tårnet I Askov

Indhold

Forord af Hans Jørgen Vodsgaard	5
OM BAGGRUND OG SIGTE	
Om ide og sigte med det nye Akademi af Hans Jørgen Vodsgaard	7
TALER FRA ÅBNINGEN AF NORDISK-EUROPÆISK AKADEMI	
Education as a lifelong journey to wisdom af Vaclav Havel	13
Et akademi for mellemfolkeligt medborgerskab af Henning Dochweiler	14
Folkeoplysningstraditionen skal ud i Europa af Henrik Dam Kristensen	17
Et nyt forum for udviklingsarbejder og erfaringsudveksling af Steffen Hartje	20
Behovet for en bred folkelig debat af Per Himmelstrup	22
Oplysning for sande verdensborgere af Dr Daisaku Ikeda	24
GRUNDLAGSDOKUMENTER	
Præsentation af Internationalt Akademi Askov (IAA) Vedttaget af Initiativgruppen, oktober 2004	27
Vedtægter for Nordisk Europæisk Akademi vedtaget på det stiftende repræsentantskabsmøde 25. april 2005	30
Visioner og strategi vedtaget på bestyrelsesmødet den 12. maj 2005	39
Visioner 2011 Uddrag fra bestyrelsens visionsplan, maj 2006	44

Forord

Den frie oplysning med et alment sigte og en livslang læring med et humanistisk perspektiv, der er bærende for et levende folkestyre, aktivt medborgerskab, kulturel sammenhængskraft og personlig myndighed, er i Danmark alvorligt svækket i flere af dens bærende institutioner.

Den traditionsrige folkeoplysning, både i højskolebevægelsen og indenfor aftensko-leområdet, er presset af et instrumentelt kultursyn. Det almendannende sigte inden for de pædagogiske uddannelser er svækket af en kompetencefikseret uddannelsesstærkning. Inden for humaniora har den frie tanke og dannelsesstraditionen vanskelige vilkår af stigende krav om erhvervsmæssig nytte. I kulturlivet er den frie kunst truet både af en stigende markedstilpasning og øget statslig indblanding.

De seneste år er den offentlige støtte til centrale nordiske og danske institutioner, som skulle bidrage til fri oplysning, blevet fjernet. Det gælder Nordens Folkelige Akademi i Göteborg, Udviklingscenteret for folkeoplysning og voksenundervisning i København, Det internationale Akademi for uddannelse og demokrati, Nornesalen i Ollerup og senest IFO i Gerlev.

I andre europæiske lande udenfor Norden savnes en reel tradition for og institutionel forankring af den frie folkeoplysning, som et bærende led i folkesuverænitets udøvelse og borgernes personlige stillingtagen til fællesskabets udvikling.

Denne situation var baggrunden for, at en kreds af personer i sommeren 2004 fandt sammen om at etablere et netværksbaseret og internationalt præget Akademi, der skulle bidrage til at styrke den frie tanke og det almendannende sigte inden for folkeoplysningen, de videregående uddannelser og kulturlivet i bred forstand.

Kredsen af initiativtagere var enige om, at akademiets idegrundlag skulle bygge på de centrale moderne nordiske og europæiske oplysnings- og dannelsesstraditioner med det sigte at udvikle en ny dialog mellem den nordiske (grundtvigsk prægede) folkeoplysning og de bredere europæiske traditioner for humanistisk almendannelse og den frie kunsts almenmenneskelige livsstolkninger. Sigtet om at forny dialogen mellem folkeoplysningen og kunsten var i høj grad inspireret af Asperup-kredsens arbejde i efterkrigstiden, hvor grundtvigske folkeoplysere og kunstnerne fra Heretica fandt sammen.

Opgaven blev kendetegnet som et forsøg på at styrke en almen og medborgerlig dannelse præget af sammenhængende livssyn, historisk bevidsthed og kulturel indsigt. For uden en stadig oplysning om vores fælles eksistentielle og kulturelle meningshorisont og en offentlig samtale om grundlæggende mål og værdier vil demokratiet domineres af instrumentelle sagsløsninger og teknokratisk målrationalitet.

Initiativgruppen kunne indbyde til var der stiftende repræsentantskabsmøde den 25. april 2005 for det Nordisk Europæiske Akademi, der er en forening for institutionsmedlemmer. Samme dag var der stiftende generalforsamling for Akademi Kredsen Askov, der er en forening for personlige medlemmer. Efterfølgende indbød NEA til officiel åbning af akademiet den 7. oktober 2005 på Askov Højskole i Danmark.

Denne antologi har tre hovedafsnit. Det første redegør nærmere for akademiets baggrund og sigte. Det andet afsnit rummer de centrale åbningstaler og hilsner til akademiets åbning i oktober 2005. Det tredje afsnit fremlægger akademiets centrale grundlagsdokumenter. De tre afsnit giver således en bred indsigt i de ideer og visioner, som det nye akademi bygger på.

Udgivelse er blevet støttet af Undervisningsministeriets tips- og lottomidler til undervisning og folkeoplysning, og den er udgivet som E-bog på NEAs hjemmeside (www.nea-net.dk), både i en dansk og engelsk udgave, og de to udgaver kan her også downloades i PDF-format. Desuden kan interesserede rekvirere en skriftlig udgave ved henvendelse til Nordisk Europæisk Akademi. Prisen er 75 kr. som inkluderer print og forsendelse.

Hans Jørgen Vodsgaard
Juli 2006

I. OM BAGGRUND OG SIGTE

Baggrund og visioner for det nye akademi

Af Hans Jørgen Vodsgaard

Hans Jørgen Vodsgaard. Coordinator of NEA, M.Sc., Project Researcher,

Om NEA

Navnet er *Nordisk-Europæisk Akademi, internationalt center for folkeoplysning, uddannelse og forskning (NEA)*.

NEA er en ikke-erhvervsdrivende forening, der bygger på åbne partnerskaber med centrale nordiske og europæiske institutioner fra folkeoplysningen, universitetsområdet, de pædagogiske professionsuddannelser og kunst- og kulturlivet.

NEA´s aktiviteter kan omfatte forskning, udviklingsopgaver, uddannelse og efteruddannelse, seminarvirksomhed, formidlings- og debataktivitet, samt anden kulturvirksomhed, både i en dansk, nordisk, europæisk og bredere international sammenhæng.

Baggrund

Fri oplysning og livslang læring med et alment sigte er bærende for et levende folkestyre, aktivt medborgerskab, kulturel sammenhængskraft og personlig autonomi.

I Norden har højskolebevægelsen og den brede folkeoplysning traditionelt været hoved-aktører for den folkelige oplysningsvirksomhed. Samtidig har de pædagogiske uddannelser og humaniora lagt vægt på ikke kun at være uddannelses-, men også dannelsesinstitutioner. Men både højskolerne og det formelle uddannelsessystem er under forandring i disse år, og inden for kunst- og kulturlivet er rammerne heller ikke givne længere.

En videreudvikling af oplysnings- og dannelsesstraditionen på en ny tids vilkår må evne

- at udfolde en ny dialog mellem den nordiske folkeoplysning og den bredere europæiske humanistiske oplysnings- og dannelsesstradition,
- at genoplive dialogen mellem den frie oplysning og kunsten, og søge nye forbindelser mellem det almene uddannelsesområde og kulturlivet
- at overskride grænserne mellem de uformelle og formelle uddannelsesområder og åbne for nye syn på sammenhængene mellem oplysning, dannelse, kvalifikationer og kompetencer

- at sikre en tættere forbindelse mellem teori og praksis indenfor oplysning, uddannelse og kulturaktiviteter.

Initiativer, der kan bygge bro mellem fire centrale institutioner - *folkeoplysningen, kunsten, universitetet og professionsuddannelsen* - er nødvendige for at videreudvikle oplysningen og den demokratiske samtale om vores fælles værdier, bærende eksistencielle forståelser og samfundspolitiske mål.

Historie

Siden sommeren 2004 har en kreds af danske partnere arbejdet med at etablere et internationalt orienteret akademi. Fra september 2004 havde initiativgruppen repræsentanter fra Askov Højskole, Fritid & Samfund, Udviklingsafdelingen ved CVU-Sønderjylland, Dansk Kunstnerråd, Rådgivnings- og Støttecenteret ved Aarhus Universitet.

Den 25. april 2005 var der stiftende repræsentantskabsmøde for det Nordisk Europæiske Akademi, der er en forening for institutionsmedlemmer. Samme dag var der stiftende generalforsamling for Akademi Kredsen Askov, der er en forening for personlige medlemmer.

NEA indbød til officiel åbning af akademiet den 7. oktober 2005 på Askov Højskole i Danmark.

Idegrundlag

Det Nordisk Europæiske Akademis idegrundlag bygger på de centrale oplysnings- og dannelsesstraditioner fra såvel Norden som det øvrige Europa, som vægter åndelig frihed, personlig myndighed, et levende folkestyre, kulturel sammenhængskraft og social retfærdighed.

Sigtet er at videreudvikle disse traditioner gennem

1. en ny dialog mellem den nordiske (grundtvigsk prægede) folkeoplysning, den bredere europæiske oplysnings- og dannelsesstradition og de nyere pædagogiske teorier med et alment sigte,
2. et fornyet samarbejde mellem den frie oplysning og kunsten, der kan sikre bedre forbindelser mellem det almene uddannelsesområde og kulturlivet,
3. en brobygning mellem de uformelle og formelle uddannelsesområder, der kan åbne for nye syn på forholdet mellem oplysning, dannelse, kvalifikationer og kompetencer,
4. en tættere forbindelse mellem teori og praksis inden for oplysning, uddannelse og kulturaktiviteter.

Mission

Det er det Nordisk Europæiske Akademis formål at bidrage til, at den frie oplysning og det almindelige og kulturbærende sigte får ny betydning og vægt for folkeoplysning, videregående uddannelser og kulturlivet i bred forstand.

Akademiet vil arbejde for

- at udvikle partnerskaber med centrale nordiske og europæiske institutioner fra folkeoplysningen, den humanistiske forskning, de pædagogiske professionsuddannelser og kunst- og kulturlivet;
- at videreudvikle almene uddannelses- og kulturtilbud, der både vægter det eksistencielle, kulturelle og samfundspolitiske niveau, og som giver et nordisk-europæisk perspektiv på betydningen af et levende folkestyre, aktivt medborgerskab, kulturel sammenhængskraft og personlig autonomi;
- at Europa Kommissionens og Nordisk Ministerråds målsætning om at styrke livslang læring også viderefører de bedste sider i den nordisk-europæiske oplysnings- og dannelsesstradition, der udmærker sig ved sammenhængende livssyn, historisk bevidsthed, kulturel indsigt og klare idepolitiske mål.

For således at bygge bro imellem den historie, vi er rundet af, og den fremtid, vi er på vej ind i.

Organisationsform

Akademiets organisationsform bygger på åbne partnerskaber, netværkssamarbejde og projektorganisering. For tværgående partnerskaber, åbner for nytænkning, nye aktiviteterstilbud, en bredere kontaktflade og flere finansieringsmuligheder.

Medlemskab af NEA kan opnås for institutioner, organisationer, foreninger og interesse-netværk

- fra Danmark, Norden, Europa og resten af verden,
- der har aktivitet i forbindelse med et af de fire hovedområder: Folkeoplysning, forskning, professionsuddannelse og kunst- og kulturliv, og
- som kan tilslutte sig foreningens formål

Medlemsorganisationerne kan sende delegerede til Repræsentantskabsmødet, der er Akademiets højeste myndighed. Bestyrelsen består af 9 medlemmer, der vælges af Repræsentantskabets ordinære årsmøde for 3 år ad gangen, skiftevis med 3 medlemmer. Bestyrelsen fastlægger de overordnede aktivitetsplaner og nedsætter udvalg og projektgrupper.

Akademiets udvalg og grupper arbejder projektorienteret og med stor selvstændighed. De kan sammensættes med repræsentanter fra medlemsorganisationer og skiftende samarbejdspartnere, samt med frivillige ressourcepersoner og projektsatte medarbejdere.

Askov som hovedsæde

NEA har hovedsæde ved Askov Højskole i Danmark på baggrund af en favorabel samarbejdsaftale med højskolen om leje af sekretariatslokaler, stipendiat- og forskerpladser, møde- og undervisningslokaler, brugsret til bibliotek og andre fællesområder, samt indkvartering og forplejning for deltagere og gæster.

Akademiet kan således udfolde sine aktiviteter i et historisk og idemæssigt enestående miljø for den nordiske folkeoplysning. Askov Højskole har siden sin grundlæggelse i 1865 ydet et væsentligt bidrag til dannelsen af den danske nationale, kulturelle, politiske og økonomiske identitet, og den blev hurtigt den toneangivende grundtvigske højskole i Norden. Frem til 1968 havde den status af Nordens udvidede højskole, som var et samlingssted for efteruddannelse af højskolelærere fra hele Norden.

I dag består Askov skoler af en moderne internationalt præget højskole med op til 100 elever og en ny efterskole med omkring 80 elever, der begge bygger på den grundtvigske oplysningstradition. Højskolen har en omfattende seminar- og conferenceaktivitet i samarbejde med kredse fra det danske forenings- og kulturliv. Askov har også Danmarks største privatejede bibliotek især med faglitteratur indenfor det folkeoplysende område.

Højskolen har et nært samarbejde med Musisk Center Danmark, som er en paraplyorganisation for 19 landsorganisationer inden for det frivillige kunst- og kulturområde. I 2001 købte Musisk Center Askov den del af højskolen, der benævnes Vestbyen, hvor der kan indkvarteres op til 100 personer. Musisk Center og højskolen har indgået en samarbejdsaftale om gensidig leje/udlejning, og højskolen leverer forplejning og ekstra mødelokaler efter aftale.

Endvidere blev Poul la Cour Museet etableret i 2000 i højskolens tidligere forsøgscenter for vindmølleenergi, og en initiativgruppe bestående af Askov Højskole, Sønderkov Museum, Vejen Lokalarkiv, Vejen Bibliotek og NEA arbejder med at etablere et nyt museum for højskolebevægelsens historie fra januar 2008 i Fengers Hus, som er Askov Højskoles første skolebygning.

Askov rummer således en bred vifte af folkeoplysende og kulturel virksomhed, som kan give en inspirerende ramme for akademiets etablering og udvikling.

Medlemsorganisationer

På det stiftende repræsentantskabsmøde den 25. april 2005 og repræsentantskabsmødet den 16. juni 2006 er følgende organisationer blevet medlemmer af det Nordisk Europæiske Akademi.

Askov Højskole
Akademi Kredsen Askov
Fritid & Samfund - Voksen Pædagogisk Center, Århus Amt
Rådgivnings- og Støttecenteret, Aarhus Universitet
Dansk Kunstnerråd
Klitgaarden Refugium
Kulturelle Samråd i Danmark
SGI-Denmark
Sønderskov Museum
Udviklingsafdelingen, Center for Videregående Uddannelser, Sønderjylland,

Danske partnere

NEA har etableret et tværinstitutionelt forskernetværk, der arbejder for at udvikle flerårige forskningsprojekter gennem netværkssamarbejde. Følgende partnere indgår:

Institut for filosofi, pædagogik og religionsstudier ved Syddansk Universitet
Institut for sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet
Kulturelle Samråd i Danmark
Den Frie Lærerskole, Ollerup
Grundtvig Akademiet, Vartov

Nordiske partnere

NEA har i forbindelse med et Nordplus Voksen kortlægningsprojekt etableret et tværgående nordisk netværk, såvel nationalt som institutionelt, hvor hovedparten af de nordiske lande og selvstyreområder er repræsenteret.

Norge:

Institut for kultur og humanistiske fag, Højskolen i Telemarken
Afdeling for professionsuddannelser, Højskolen i Bodø
Buskerud Folkehøgskole

Sverige:

Pædagogisk Institut, Lunds Universitet
Nordens Folkehøgskole i Kungälv

Finland:

The Workers´Academy (Työväen Akatemia)

Det samiske område:

Samisk Kunstnerråd

Færøerne:

LISA - Listafolkasamband i Førøya

Grønland:

Grønlands Universitet

Tværnordisk:

ABF-Norden

Europæiske partnere

NEA har bl.a. i forbindelse med et Grundtvig-1 udviklingsprojekt etableret et omfattende europæisk netværk, såvel nationalt som institutionelt: Akademiets europæiske samarbejdspartnere har foreløbig følgende sammensætning:

Tyskland:

Die Europäische Akademie Schleswig-Holstein e.V. Sankelmark
Philosophisch-Politische Akademie e.V.
Academia Baltica

Østrig:

St. Virgil, Salzburg
Institut für Bildungswissenschaft, Universität Wien
Pädagogische Akademie, Salzburg

Polen:

Kashubian Folk High School

Lithauen:

Vilnius Adult Educational Centre

Letland:

Liepaja Academy of Pedagogy

Slovenien:

Slovenian androgonische center, Ljubljana

Rumænien:

Centre for Rural Assistance (CAR)

England og Wales:

The National Institute of Adult Continuing Education (NIACE)

Global partners

Soka Gakkai International

Vision 2011 for aktivitetsområder

Det er visionen, at NEA i perioden 2007 – 2010 med hovedsæde i Askov udvikler et integreret internationalt akademimiljø for folkeoplysning, kulturformidling og det frie foreningsliv med følgende 3 hovedområder og 10 aktivitetsfelter:

- A. Forskning & dokumentation
 1. Stipendieordning, 2 – 4 uger
 2. Forskningslegater, 3 – 12 måneder, individuelle
 3. Forskningsprojekter, flerårige i netværk
 4. Dokumentation og rådgivning
- B. Kurser & uddannelser
 5. Internationale voksen – og efteruddannelseskurser, 1 – 4 uger
 6. Almene internationale kurser, 1 – 4 uger
 7. Meritgivende uddannelsesforløb
- C. Formidling & debat
 8. Seminarer og konferencer
 9. Kultur og oplysning
 10. Publikation og medier

II. ÅBNINGSTALER FOR NORDISK-EUROPÆISK AKADEMI

**Videohilsen fra Václav Havel, ex. præsident, Tjekkiet
til åbningen af det Nordisk-Europæiske Akademi den 7. oktober
2005**

Václav Havel, ex. præsident, Tjekkiet

Ladies and Gentlemen.

I am pleased to be able to greet you on this important day, and I should like to wish your Institution success in its future life.

I consider it immensely important, because it is growing ever more evident that what human beings need in order to behave fully sensible on this planet is precisely education, education in the widest sense of the word, education as a lifelong maturation as a reflexion of the World and serious thinking about it - as opposed to simple learning, cramming or absorption of information, for which by the way, we have computers today.

As I understand it, this is exactly what your institution is aiming for when it intends in various ways to spread this particular concept, of education as a lifelong journey to wisdom, to European countries where such traditions do not exist.

I wish you success!

(Edited transcript of the spoken word)

Et akademi for mellemfolkeligt medborgerskab af Henning Dochweiler

Henning Dochweiler,
formand for NEA,
forstander for Askov Højskole

Fra og med efteråret 1989 trådte Central- og Østeuropa ud af historiens skygge og bragte i al fald dele af vesten til at forstå, at den fælles historie og kultur ikke kunne fortrænges trods de ihærdige forsøg, der var blevet gjort igennem næsten et halvt århundrede - i nogle tilfælde som Baltikum endda betydeligt længere. Med et var Europa ikke længere blot et pseudonym for EF.

Europæiseringen af Europa - den århundredegamle proces, der består i at give ideen Europa et konkret indhold og en konkret mening - er i de flestes bevidsthed således reelt kun halvandet årti gammel og altså et resultat af de kidnappede befolkningers mere eller mindre, men helt overvejende fløjlsbløde revolutioner mod de metaltrætte regimer. Væk med systemtænkning, undertrykkelse og kontrol. planøkonomi og et-partisystem var parolerne, i stedet 'hjem til Europa', til frihedens og demokratiets kontinent.

For dem af os, der kan kalde sig beboere i Grundtvigs fædrene land var det selvfølgelig særdeles positivt at være vidner til en sådan menneskelig viljestyrke og energi og til et ikke-voldeligt systemskifte. Der blev rusket op ikke bare i øst, men også - troede nogle af os - i folk i vest, i vores selvopfattelse og vores begreber om Europa.

Det førte til mange skuffelser. I Øst- og Centraleuropa dækkede europa-definitionen ideelt over begreber som fremskridtstro, velstand og fælles europæiske værdier. I Vesteuropa, afgjort også i Danmark afstedkom begrebet Europa i bred almindelighed associationer som: mindre national suverænitet, indskrænkning af borgerrettigheder og mere centralisme - just alt dét, som de tidligere kommunistiske lande mente sig på vej bort fra.

Visionen om noget nyt og positivt er vi stadig langt fra i Europa som helhed og ikke

mindst da i Danmark, selv om udvidelsesforhandlingerne i efteråret 2002 under dansk EU-formandskab og den taktiske udvidelse i maj 2004 nok bragte os et nøk videre. Vi fornemmer lige nu tydeligt, at teknokraterne er ved at være ved vejs ende og det er blevet gjort smerteligt klart for mange politikere efter afstemningerne om forfatnings-traktaten i Frankrig og Holland. at vi ikke kommer videre uden folkelig opbakning - og dermed folkelig oplysning.

Men politikerne har generelt svært ved at gøre klart for sig selv og endnu sværere ved at gøre det indlysende for andre, hvor *vi* skal hen. Og *vi* danskere er ikke blandt de første til at tage den åbne diskussion.

Men vi har brug for, hårdt brug for den diskussion, som nu er udsat på ubestemt tid. Endnu en gang må årsagen søges i den globalisering af markedet og kulturen, som der tales så meget om, at det for mange bare er blevet for meget - men som altså de facto eksisterer som en makroøkonomisk realitet, som vi er tvunget til at tage stilling til. Den ubeherskede, altså den uhæmmede globalisering betyder naturligvis en stærk global vækst og sammen med den hastige teknologisering også en fantastisk eksplosion i udvekslingen af informationer og ny viden. Men den er også en indlysende trussel mod miljøet og gør forskellen mellem rig og fattig endnu større, skaber grobund for endnu mere international kriminalitet osv.

Jeg vil tillade mig at drage en parallel til vores nordiske erfaringer. Hvad betyder en behersket, en hæmmet, altså en demokratisk kontrolleret og reguleret globalisering? Principielt det samme som en behersket og reguleret national økonomi som den danske: en bedre fordelt vækst til fordel for de mange, mindre ulighed. Det er nok for dristigt at benytte et begreb som 'globalt demokratisk velfærdssamfund - men visionen er tilladt.

Realiteten er imidlertid, at i dag er den globale makroøkonomi netop ikke behersket, ikke demokratisk reguleret. De nationale regeringer bliver mere og mere afmægtige i et system, hvor transaktionerne og fusionerne foregår på internationalt eller transnationalt niveau. Regeringerne kan næppe længere regere, men må i vidt omfang nøjes med at reagere og selv det kan de kun i et samarbejde med andre, i sig selv lige så afmægtige regeringer. Der bliver indgået et hav af multilaterale aftaler i disse år og afgivet suverænitet fra alle sider. De nationale grænser bliver mindre betydningsfulde, mere bløde i skallen på grund af dette pres.

Det oplagte værn mod de negative virkninger af globaliseringen er et udvidet europæisk samarbejde. Et sådant udvidet samarbejde mellem nu 25, snart endnu flere nationer (og her tænker jeg også på lande som Norge, Island, Færøerne, Grønland, Schweiz) må efter min opfattelse hvile på et fælles grundlag, der skal omfatte mere end de traktater, vi hidtil er blevet præsenteret for og til dels har stemt om. Dette fælles grundlag skal baseres på mangfoldigheden og garantere friheden til selvstændighed på de nationale og regionale områder, hvor overordnede beslutninger og europæisk samarbejde ikke er en nødvendighed.

Et samarbejdende Europa vil på globalt plan med vægt kunne fremføre krav om livskvalitet, om beskyttelse af forbrugere og miljø og om kulturel, social og individuel forskellighed. Det er faktisk disse krav, der indgår i det såkaldte charter, andet afsnit i den nu reelt skrottede forfatningstraktat. Jeg nævner fra de 54 artikler: ret til gratis uddannelse, ligestilling mellem kønnene, børns, ældres og handicappedes rettigheder, alles ret til rimelige arbejdsforhold, til social bistand, til høj miljø- og forbrugerbeskyttelse forbud mod dødsstraf med mere - alt sammen rettigheder, hvoraf mange mildt sagt endnu ikke er respekteret i alle klodens egne. Og lige så mildt tilføjet: rettigheder, som de globale markeds kræfter bestemt ikke tager hensyn til og ikke vil tage hensyn til før der opbygges institutioner til at sikre dem. For Danmarks vedkommende gælder de nævnte artikler allerede, men det kan vi for de flestes vedkommende takke forskellige internationale traktater for - Grundloven har dem ikke alle med og bør af samme grund ændres.

Folkeoplysningens historiske opgave, af samme betydning som Schrøders og fleres indsats for et sekel siden, er at skabe bevidsthed om skabelsen af den tredje vej mellem den flade og banale McWorldmodel og reaktionen på den: den omsiggribende nationalisme og fremmedangst. I den sidste ende er det den eneste måde vi kan bevare

de forskellige nationale, kulturelle identiteter på - og det er vel det, de fleste af os ønsker, men som nogle komplet fejlagtigt tror, foregår ved, at vi som folk graver os ned bag pigtråden og holder de fremmede og det fremmede ude.

Der er brug for stillingtagen og svar fra myndige og ansvarsbevidste, oplyste og engagerede borgere, ikke blot i Danmark, men globalt. Det er igen begrebet "active citizenship education" jeg er inde på, det moderne europæiske udtryk for vores nordiske folkeoplysningsbegreb. Den enkeltes identitet som medborger udfolder sig jo på både lokalt, nationalt og globalt plan - og præcis dette forhold er udfordringen til vores uddannelsessystem: hvad vil det sige at være medborger i *både* et mere og mere multikulturelt dansk samfund og samtidig i en tiltagende europæiseret og globaliseret verden. Det beskæftiger vi os med på højskolen i vores fællestimer og det er simpelthen navnet på en ny engelsksproget linie for både danskere og udlændinge, der begynder til nytår: citizen.

[en årrække har vi desuden på skolen arbejdet med tanken om at skabe et Askov Folkeligt Akademi og enkelte forsøg har været gjort - uden held. Denne gang ser det bedre ud for Akademiet, som ikke blot nu er etableret med støtte fra Nordisk Råd og har både vedtægter, en bestyrelse og en vennekreds (som man kan blive medlem af), men også stærke samarbejdspartnere og et klart koncept.

Partnere er Fritid og Samfund i Århus, CVU Sønderjylland, Dansk Kunstnerråd. Støtte- og Rådgivningscentret ved Århus Universitet, og en række enkeltpersoner, hvoraf jeg vil nævne vores hårdt arbejdende koordinator Hans J. Vodsgaard.

Hertil kommer nordiske partnere i alle landene - nogle af dem er lige nu samlet til et todagesmøde på Askov og i forbindelse med en større ansøgning til EU også en række europæiske partnere fra efteråret. Desuden disse mange organisationers store kontaktnet over den ganske verden.

Navnet på dette nye kraftcenter blev efter mange overvejelser Nordisk-Europæisk Akademi. (Se den helt nye hjemmeside nea-net.dk). Ideen er at give den frie oplysning og det almindelige sigte ny betydning og ny vægt inden for folkeoplysning, videregående uddannelser og kulturlivet i bred forstand. Vi, alle medlemmerne, vil gerne bidrage til at udfolde en intensiveret dialog mellem den nordiske, grundtvigske prægede folkeoplysning og de bredere europæiske humanistiske traditioner for oplysning og dannelse samt de nyere internationale pædagogiske teorier med alment sigte og endelig den udøvende kunsts menneske- og livssyn.

Vi vil altså videreudvikle dannelsestraditionen præget af sammenhængende livssyn, historisk bevidsthed, kulturel indsigt og idepolitiske mål for at bygge bro mellem den historie vi er rundet af og den fremtid vi er på vej ind i.

For at understrege dette element af traditionsbevidsthed arbejder vi på højskolen ganske intenst med at skabe et såkaldt Museums- og Videnscenter Askov, der med udgangspunkt i vores bibliotek, arkiv og en bygning som Fengers Hus skal danne rammen om både forskeres og skolelevers beskæftigelse med samspillet mellem folkeoplysning og samfundsudvikling.

Der er brug for alliancen mellem folkeoplysning og nyhumanisme i opgøret med tidens meget instrumentelle og formelt kompetencefikserede uddannelsesstænkning. Der er brug for et rum, hvor mennesker fra forskellige lande og kulturkredse kan tænke over, skrive om og diskutere forholdet mellem folkeoplysning, demokrati, kunst og uddannelse. Det er kulturkamp og ikke et snævrere politisk projekt. Engagementet må hvile på en eksistentiel og kulturel ballast, på en livsanskuelse. Folkeoplysningen må bidrage til, at folkene i Europa lærer hinanden bedre at kende, at de mødes og får mere viden om og interesse for hinanden i respekt for alle forskellene. Folkene skal mestre dette at være folkelige og mellemfolkkelige på en og samme tid. Det er for os at se den danske og nordiske drøm, som vi har en forpligtelse til at dele med andre. i første omgang altså de øvrige europæere.

Det drejer sig om at have en aktiv andel i den fortsatte humanisering af Europa, i humaniseringen af verden - og først og sidst af os selv. Derfor det rive Akademi. Velkommen til åbningen og til forhåbentligt mange senere arrangementer, på Askov eller hos en af vores mange partnere i ind- og udland.

Folkeoplysningstraditionen skal ud i Europa

af Henrik Dam Kristensen

Henrik Dam Kristensen, MEP, medlem af de europæiske socialdemokraters gruppe, fhv. minister

Jeg blev glad og meget beæret, da jeg blev spurgt, om jeg ville komme her i dag. - Og man kan da heller ikke komme uden om, at man bliver lidt benøvet, når man ser sit navn ved siden af Vaclav Havels. Jeg var i hvert fald helt klar over, at var et arrangement, som jeg skulle møde velforberejet op til. Derfor sørgede jeg da også for at klikke ind på Nordisk-Europæisk Akademis flotte hjemmeside, inden jeg skulle tale her i dag.

Her kunne jeg læse at: 'Nordisk-Europæisk Akademi skal bidrage til, at ideerne om personlig myndighed, et levende folkestyre, kulturel sammenhængskraft og folkesuverænitæt får nyt liv'.

Det er flotte ord! Og bag de ord gemmer sig en flot vision - men også en stor vision, der ikke lader sig realisere nemt eller hurtigt. Jeg tror i hvert fald godt, at jeg kunne blive lidt skræmt, hvis det jeg blev stillet overfor at skulle opbygge den institution, som kunne realisere dem.

Men Rom blev jo heller ikke bygget på én dag. Og jeg er ikke i tvivl om, at de menneskelige og intellektuelle ressourcer og værdier, der bærer dette projekt, kan være med til at føre os ind på det spor, der kan bringe visionen tættere på at blive til virkelighed. Det er klart, at I ikke kan realisere den store vision alene. Der er mange mekanismer, der spiller sammen, når det handler om at sikre et levende folkestyre.

Den danske folkeoplysningstradition har en kolossal betydning for det danske demokrati, men selvom den er det bærende fundament, kan den desværre ikke gøre det alene. Der danske folkestyre er ikke optimalt på alle punkter - det ved vi alle, men hvis det ikke var for folkeoplysningstraditionerne ville vi være langt ringere stillet.

Der skal meget til for at sikre et velfungerende demokrati. - Og fordi folkestyret er summen af de borgere, politikere og institutioner, som udgør vores samfund, er der mange ting, der skal gå op i en højere enhed. Jeg er dog ikke i tvivl om, at de mennesker, der på deres vej har været i berøring med den danske folkeoplysningstradition er godt stillet. De har fået en ballast, der giver dem den åndelige frihed og personlige myndighed, som er en forudsætning for at skabe et levende folkestyre.

Det, der naturligvis gør mig særligt glad ved dette projekt, er, at I vil bringe de smukke værdier, som bærer hele folkeoplysningstraditionen ud i Europa. Det er jeg ikke i tvivl om, at der er brug for!

'Europa er i krise' - det er en af de sætninger, vi hører gentaget igen og igen i disse dage - og det er desværre heller ikke helt løgn. Vi er ikke i krise på den måde, at det hele står overfor at falde fra hinanden. Det daglige arbejde i EU's institutioner fortsætter. Og jeg tror heller ikke at de, der gerne ville se de Europæiske institutioner fjernet fra landkortet, skal begynde at glæde sig for tidligt.

Nej krisen er en anden. Den består netop i mangel på social og kulturel samhørighed, og i det faktum, at EU ikke kan betegnes som et levende folkestyre, der bæres af folkets suverænitæt. Vi kan ikke forvente, at Europas borgere skal komme til at holde af - eller føle, at de har noget forhold til, store glasbygninger og sorte biler. Der skal noget helt andet og meget mere til.

Når vi nu takket være den højteknologiske tidsalder har fået Vaclav Havel med os her i dag - ikke fysisk men elektronisk, så synes jeg også, at det vil være på sin plads at citere ham. Det citat, som jeg synes er særligt sigende i denne sammenhæng, er det følgende:

'Følg de der søger sandheden... Når de har fundet den - flygt fra dem!'

Jeg tror, at det er her vi skal finde kernen til mange af Europa problemer. Jeg tror nemlig at, Europas borgere langt hen ad vejen forstår Vaclav Havel. Og jeg tror, at de reagerer på, at de føler at noget er helt galt. De vil ikke have dikteret, hvad de skal gøre, og hvordan de skal tænke af nogle mennesker, som tror, at de har patent på at vide, hvordan verden ser ud.

Jeg tror, at mange borgere oplever EU som en samling af kloge hoveder, der er overbevist om, at de har fundet sandheden, - som tror at EU skal redes blot ved at fortælle borgerne, hvor godt et projekt de er en del af; og som er holdt op med at søge nye veje...

Jeg tror ikke, at vi har fundet sandheden! Og jeg tror, at vi begår en kæmpe fejl, hvis vi holder op med at søge! Europa skal være i konstant udvikling, og det er en udvikling, der skal drives frem af Europas borgere - det er kernen i et folkestyre. Næstformanden i Kommissionen - Margot Walström - forsøger i øjeblikket at lancere en ny plan for Europa. Hun kalder den for plan D, hvor D står for Dialog, Debat og Demokrati. Det er netop de begreber, som er kernen i folkeoplysningstraditionen.

Nordisk-Europæisk Akademi har som mål, at der skal udfoldes en ny mellemfolkelig dialog.

Jeg tror, at I har fat i noget helt rigtigt her. Vi er nødt til at opfatte folkestyre som noget andet og meget mere end alene det at vælge nogle politikere til at repræsentere os hvert femte år. Jeg mener naturligvis, at vi politikere kan spille en vigtig rolle, men vi er ikke noget, hvis ikke vi har Europas borgere ved vores side.

Politikerne skal repræsentere folkets vilje, men vi kan ikke aflæse, hvilken vej Europas borgere ønsker, at EU skal bevæge sig ved at afholde nogle folkeafstemninger om en traktat i ny og næ. Folkets vilje er ikke en fast størrelse - den skabes og udvikles løbende gennem dialog og samtale. Derfor har Margot Walström ret, når hun siger, at Europa bygger broer og jernbaner for at bringe folk tættere på hinanden - men nu skal vi til at fokusere på at styrke kontakten mellem mennesker - styrke dialogen.

Jeg er sikker på, at den folkeoplysningstradition, som I, der er til stede i dag, er med til at bringe ud i Europa, er en del af svaret på, hvordan vi skaber den sociale og kultu-

relle samhørighed, som vi har så hårdt brug for; og hvordan vi sikrer, at Europas borgere i højere grad kommer til at føle et ejerskab i forhold til det europæiske projekt.

Politik og demokrati er alle steder - fra folkeskolen og op til FN's generalforsamling. Det arbejde, I laver, er med til at ruste folk til at deltage i politik på alle niveauer i samfundet. Det er nemlig igennem deltagelse i den fælles formulering og diskussion af politiske forslag og ideer, at Europas borgere integreres i det store fællesskab. Og det er via den deltagelse i politisk debat, som I er med til at skabe, at befolkningernes politiske og demokratiske engagement får nyt liv.

Med disse ord skal jeg erklære det Nordisk Europæiske Akademi for åbnet! I ønskes alt mulig held og lykke med arbejdet, og jeg håber på et godt og tæt samarbejde i fremtiden.

Et nyt forum for udviklingsarbejde og erfaringsudveksling af Steffen Hartje

Steffen Hartje, næstformand for NEA,
leder af Fritid og Samfund

De sidste fem år har ikke været gode for folkeoplysningen.

Området er blevet ramt af økonomiske nedskæringer, bl.a. med store nedskæringer på aftenskoleområdet, og desuden er tre af de væsentligste institutioner med relation til folkeoplysning og det frie foreningsliv blevet nedlagt. Det gælder Udviklingscenteret for folkeoplysning og voksen-undervisning, Idrætsforsk på Gerlev og Nordens folkelige Akademi i Göteborg.

Disse organisationer har både været med til at analysere og forske i de aktiviteter, som foregår i de folkeoplysende foreninger og har samtidig gennem erfaringsudveksling bidraget til hele områdets udvikling. Specielt nedlæggelsen af Udviklingscenteret har været et stort tab for folkeoplysningen. Både lokalt, nationalt og internationalt.

Folkeoplysningens nytteværdi bliver ikke længere dokumenteret, og det udgør et stort politisk problem. Der sker nu ikke en opsamling af nye udviklingsarbejder, og der er en stor fare for at den nødvendige erfaringsudveksling ikke finder sted.

Risikoen er, at aktører på området laver de samme projekter uden at lære af tidligere erfaringer. Endvidere mangler der i dag også fora, hvor aktører indenfor kultur- og folkeoplysningsområdet kan mødes på tværs af de mange grænser, der kendetegner området.

Ligesom der mangler et forum, der kan styrke det internationale samarbejde og profilere det almene aspekt i folkeoplysningen. Kort sagt er der stort behov for et nationalt og internationalt netværk bestående af folk, der vil arbejde for at styrke udviklingen af nærdemokrati og aktivt medborgerskab og som gennem nye uddannelses tilbud vil forny folkeoplysningen og voksenuddannelserne.

NEA kan ikke fra starten udfylde tomrummet efter udviklingscenteret og Nordens Folkelige Akademi, men vi har ambitionerne om, at bidrage til løsningen af en del af de nævnte opgaver.

Alene sammensætningen af den initiativgruppe, der har stået bag etableringen, rummer mange spændende muligheder. Sammensætningen med en højskole, en studievejledning ved et universitet, en kompetencegivende uddannelsesinstitution, en forening af udøvende kunstnere og en lands-organisation indenfor kultur- og folkeoplysningen - rummer i sig selv nogle spændende samarbejds-muligheder.

At samarbejdet hidtil har fungeret utroligt godt, gør ikke projektet mindre spændende. Samtidig er nye samarbejdsformer nødvendige i dag.

For den centralisering af det politiske liv og den kommunale administration, der for øjeblikket foregår i mange europæiske lande på baggrund af blandt andet presset fra globaliseringen, kræver, at også aktørerne indenfor uddannelses og kulturområdet finder sammen i nye mere forpligtigende samarbejdsformer, hvis vi skal blive ved med at præge samfundsudviklingen og de forskellige lærings-arenaer.

Til sidst vil jeg rette en tak til Askov Højskole. Og en speciel tak til Bent Valentin Jensen, Henning Dochweiler og Hans Jørgen Vodsgaard, fordi de har været en stærk drivkraft i projektet. Også en stor tak fordi I har lagt både økonomi og fysiske rammer til udviklingen af projektet. Det har været meget frugtbart at samarbejde med jer. Det er rart at være i jeres selskab.

Med disse ord ønsker jeg medvind til NEA og det netværk, der skal bidrage til at indfri Akademiets målsætninger

Behovet for en bred folkelig debat af Per Himmelstrup

Forfatter: Per Himmelstrup, fhv. generalsekretær
for de Danske Kulturinstitutter, dr.h.c.,
formand for Akademi Kredsen Askov

Det er med stor glæde, at jeg ønsker Askov tillykke med nyskabelsen: Det Nordisk-Europæiske Akademi.

Der er hårdt brug for et foretagende, der kan inspirere og udvikle det folkeoplysende arbejde, som vi har en lang tradition for i Danmark og i de andre nordiske lande. I forskellige former er der også – og har der været – oplysning for voksne i mange af de europæiske lande. Selv om metoderne og idegrundlaget kan være forskelligt fra land til land, kan vi helt sikkert lære af hinanden. Vi har jo ikke her i Norden patent på det.

Som Kant sagde for et par hundrede år siden: Det gælder om at give folk mod til og mulighed for at være sig selv; til at tro på og bruge sin egen forstand og turde handle derudfra.

Med statsministeren og Baroso i spidsen råbes der meget om behovet for en bred, folkelig debat om tidens store spørgsmål: Om det europæiske samarbejde, der med politikernes hjælp er kørt fast. Om moderniserende reformer af velfærdssamfundet. Om globaliseringen, bl.a. de nødvendige reformer og ændringer af undervisning og uddannelse og udviklingen af oplysningen. Om demokratiet både herhjemme og ude. Om moral og ansvarlighed. Om aktivt medborgerskab.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at minde om, at det var folkeoplysningen, der i begyndelsen af 70'erne slog til lyd for nyskabelsen "livslang læring". Det lo man meget af i mange år. Men i 90'erne dukkede det op igen, men nu overtaget af mere magtfulde og indflydelsesrige kredse end folkeoplysningen, - der samtidig var ved at blive reduceret eller marginaliseret.

Begrebet "livslang læring" ændredes også en del m.h.t. indhold, ide og mål.

Det er en kendsgerning, at folkeoplysningen ikke har haft gode betingelser i den sidste halve snes år. For at sige det mildt. Tidsånden går ind for centralisering, effektivisering, standardisering og målbare resultater. Alt skal måles og vejes – også det, der ikke kan måles og vejes.

Folkehøjskolerne lukker på stribe og andre former for folkeligt oplysningsarbejde kæmper for livet - og for ideen! En række af de institutioner, der har støttet og bidraget til at udvikle folkeoplysningen er blevet lukket. Bl.a. Nordens Folkelige Akademi i Göteborg. Og det var vel dette Akademi forsvinden, der gav stødet til at få oprettet et nyt folkeligt Akademi baseret i Askov, hvor der er en lang tradition for at tilbyde mere end de almindelige højskolekurser.

Engang var der "udvidet højskole" over længere tid. Engang tilbød man kvalificerede, faglige kurser. Med støtte i det store bibliotek (Danmarks største i privat eje) er der kommet mange bidrag til samfundsdebatten og forskningen. Engang udgav man et meget anerkendt kulturtidsskrift.

Men nu har man stik imod tidens strømninger og tidsånden taget mod til sig, at nu skal det ikke mere være engang eller dengang. Nu skal det være nu – nu skal der gøres en indsats for at styrke det folkelige oplysningsarbejde gennem forskning, debat, i skrift og i tale. Det er godt og rosværdigt, at man nu tager Akademitanken op - og nu i en tidssvarende udgave som et Nordisk-Europæisk Akademi for folkeoplysning, uddannelse og forskning.

Som tiden er, bliver det med garanti et hårdt arbejde at få det ambitiøse, men meget nødvendige projekt til at lykkes. Der er næppe meget hjælp at hente fra de kredse, der taler om en nødvendig folkelig debat som grundlag for politiske beslutninger.

Men udover Akademiet selv har man været så visionær, at der også er oprettet en mere folkelig "Akademikreds". På den måde får foretagendet to ben at gå på – og det kan fremme gangen.

Akademikredsen har undervejs heddet støttekreds og vennekreds – og det siger vel noget om, hvad man vil med en kreds af personer, der bakker Akademiet op gennem praktisk, folkeligt oplysningsarbejde på forskellig vis. Altså være den praktisk formidlende del af helheden.

Akademikredsen skal supplere og inspirere Akademiet. Det skal være en kreds af personer – i Danmark og andre lande – som selv kan gennemføre aktiviteter. Også på tværs af grænser. Som selv kan engagere sig i den folkelige debat; som kan arrangere kurser, seminarer, studierejser af almen oplysende karakter om tidens problemer og emner.

Og der er nok at tage fat på. Det skal naturligvis gøres i nært samarbejde med Akademiet og med Askov Højskole – men det behøver ikke at foregå på skolen.

Nu skal der tages fat. Tillykke.

Oplysning for sande verdensborgere af Dr Daisaku Ikeda

Dr Daisaku Ikeda, præsident for
Soka Gakkai International

Til alle tilstedeværende og til forstander Henning Dochweiler, som jeg respekterer højt.

I dag er en historisk dag.

Det er som om oplysningens sol lige er kommet til syne over horisonten. Oplysning og uddannelse er et klart spejlbillede af samfundet. Lande, der anser oplysning og uddannelse som noget vigtigt, skaber vedvarende udvikling og udstråler håb for fremtiden. Oplysning og uddannelse er støttepiller for samfundet og landet.

Jeg lykønsker jer med etablering af NEA og gratulerer hjerteligt åbningen af denne humanistiske institution. Jeg har hørt, at der mellem Norden og de europæiske lande er en ny åben dialog og udveksling af ideer på vej. Det er gennem åben dialog, man forstår hinanden og udvikler ny erkendelse for mellemfolkelige værdier, og på den måde bidrager Akademiet til at udvikle sunde demokratiske samfund.

Der er stor debat om krisen indenfor oplysning og uddannelse, som bl.a. skyldes de hastige forandringer i samfundet. Disse forandringer fremmer specialisering og kommercialisering i de forskellige uddannelses-institutioner. Derfor er det nødvendigt med en hurtig indsats, hvor vi uddanner sande verdensborgere, og hvor vi tager højde for globaliseringens negative og positive aspekter.

Denne uddannelse skal have et spejl og et vindue. I spejlet skal vi se os selv og spørge, om vi har de nødvendige forudsætninger for at være verdensborgere. Og med vinduet skal vi turde åbne os mod andre mennesker og bringe dem lykke.

I en sådan tidsalder sigter jeres Akademi ved at bruge den danske oplysningstradition mod at give folkeoplysning og den almene uddannelse nyt liv. Jeg beundrer Akademiets holdning og pionerånd.

For at tackle globaliseringens umenneskelige side startede jeg et College for Liberal Art på Soks Universitetet i USA i 2001, hvis hovedvægt er almen uddannelse og oplysning. På dette

universitet havde vi ikke blot et forøget antal af lektioner i almene fag, men derudover skabte vi et grundlag for en uddannelse generelt, der bygger på alle menneskets aspekter.

Sand dannelse er at bruge sin viden til menneskelig lykke og fred. Rektor Sadowich fra Moskva Universitetet, som jeg førte dialog med, sagde: 'For et menneske er oplysning ligesom *et åndeligt pejlemærke*, der gør, at man ikke mister sin identitet uanset situationen'. Han understreger endvidere vigtigheden af oplysning og uddannelse som noget der styrker menneskets kvaliteter. I den forbindelse mener jeg, at samfundet har stort behov for jeres Akademi som udfordrer det til at skabe en revolution indenfor uddannelse.

Den tyske filosof Kant sagde: 'God uddannelse må være kilden til at producere alt godt' og jeres lands store filosof Kierkegaard sagde: 'Kærlighed er ikke at tvinge den anden til at ændre sig, men at du kan ændre dig selv'.

Min konklusion er, at den kraft, der kan ændre vores verden og samfundets ethos til det gode, skal genereres gennem oplysning og uddannelse.

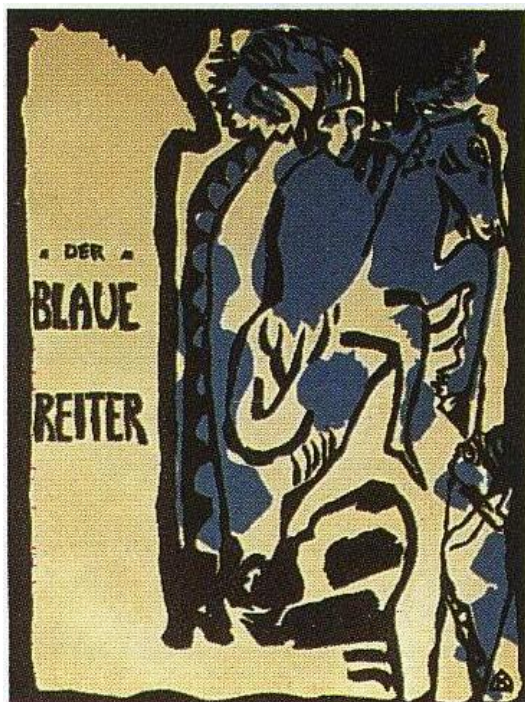
I besidder alle kilden til at ændre samfundet til det gode. Jeg håber fra mit hjerte, at I udfordrer jer selv og spreder disse kreative uddannelsesideer til hele verden, ideer som overskrider landegrænser og kulturelle forskelle - ved at bruge højskolens grundide, som er internationalt kendt.

Til sidst vil jeg ønske, at jeres Akademi bliver udgangspunkt for Norden og ekspanderer til hele Europa med oplysning og uddannelse.

III. GRUNDLAGSDOKUMENTER

Præsentation af Internationalt Akademi Askov (IAA)

vedtaget af initiativgruppen, oktober 2004

Kandinsky: *Der blaue Reiter*, 1912

Baggrund

Den frie oplysning og den livslange læring med et alment sigte, der er bærende for et levende folkestyre, aktivt medborgerskab, kulturel sammenhængskraft og personlig myndighed, er i Danmark alvorligt svækket i flere af dens bærende institutioner.

Den traditionsrige folkeoplysning, både i højskole-bevægelsen og den bredere folkeoplysning er presset af et instrumentelt kultursyn. Det almindelige sigte inden for de pædagogiske uddannelser er svækket af en ensidig kompetence-forståelse. Inden for humaniora har den frie tanke og dannelsesstraditionen vanskelige vilkår. I kulturlivet er den frie kunst truet både af en stigende markedstilpasning og øget statslig indblanding.

De seneste år er den offentlige støtte til centrale nordiske og danske institutioner, som skulle bidrage til fri oplysning, blevet fjernet. Det gælder Nordens Folkelige Akademi i Göteborg, Udviklingscenteret for folkeoplysning og voksen-undervisning i København, Det internationale Akademi for uddannelse og demokrati, Nornesalen i Ollerup og senest IFO i Gerlev.

I andre europæiske lande udenfor Norden savnes en reel tradition for og institutionel forankring af den frie folkeoplysning, som et bærende led i folkesuverænitets udøvelse og borgernes personlige stillingtagen til fællesskabets udvikling.

Ide

Ideen er at etablere et netværksbaseret og internationalt præget Akademi, der vil styrke den frie oplysning og det almindelige sigte inden for folkeoplysningen, voksenuddannelserne og kulturlivet i bred forstand.

Partnerskabets idegrundlag bygger på de centrale moderne nordiske og europæiske oplysnings- og dannelsesstraditioner. Sigtet er at videreudvikle disse traditioner ved at udfolde en ny dialog mellem den nordiske (grundtvigsk prægede) folkeoplysning og de bredere europæiske humanistiske traditioner for oplysning og dannelse, de nyere internationale pædagogiske teorier med et alment sigte og den frie kunsts almenmenneskelige livssyn.

Samtidig skal dette ide- og udviklingsarbejde medtænke de nye læringsformer og ændrede kompetencekrav, som er på spil i et stadig mere internationalt og videnspræget samfund, hvor den øgede fokus på livslang læring angiver, at grænserne mellem uddannelse, fritid og arbejdsliv og mellem formel og real kompetence er under opbrud.

Med den livslange læring åbnes nye veje for personlig udvikling, demokratisk deltagelse og erhvervsrettet kvalificering. Udfordringen er at udfolde disse nye muligheder uden at give køb på den klassisk moderne oplysnings bærende målsætninger om personlig myndiggørelse og folkesuverænit.

IAA ser en væsentlig opgave i på en ny tids betingelser at videreudvikle almene og medborgerlige læringsforløb præget af sammenhængende livssyn, historisk bevidsthed og kulturel indsigt. En stadig oplysning om vores bærende eksistentielle forståelser, kulturelle værdier og samfundspolitiske mål er afgørende for at sikre et levende folkestyre i fremtidens samfund.

Aktivitetsmål

Akademiets oplysningsaktiviteter skal omfatte både forskning, udviklingsopgaver, uddannelse og efteruddannelse, seminarvirksomhed og en levende formidlings- og debataktivitet, og der skal være en tydelig international dimension i temaer, bidragsydere og deltagerkreds. Det er sigtet, at akademiets aktiviteter i løbet af en femårig periode vil komme til at omfatte:

- Et internationalt netværk og samarbejde både om forskning, udvikling, uddannelses tilbud, seminar- og debat- og udgivelsesvirksomhed, der bl.a. bygger på projektstøtte fra Grundtvig-aktionerne og NordplusVoksen-ordningerne.
- En forsknings- og udviklingsenhed med et omfang tilsvarende 5 fuldtidsstillinger, der finansieres af tilskud fra private og offentlige forskningsfonde og evt. på sigt også indtægtsdækket forskning og faste offentlige bevillinger.
- En uddannelsesenhed med et omfang omkring 50 årselever, hvor den internationale del udgør knap halvdelen, og som finansieres via mobilitetsstipendier, deltagegebyr og tilskud fra højskoleloven og andre uddannelsesområder.
- En omfattende seminarvirksomhed, der især afhænger af partnerindsats og skiftende tilskud fra oplysningsfonde. Væsentlig del både af formål og profilering.
- En væsentlig formidlings- og debataktivitet (tidsskrift, debat- og lærebøger, et europæisk webbaseret informations- og debatforum), der især afhænger af partnerindsats og publikationstilskud. Væsentlig del både af formål og profilering.
- Alt i alt et akademi, som har et omfattende netværkssamarbejde, er kendt i den offentlige debat og har tyngde i uddannelses-, kultur- og idepolitiske sammenhænge.

Organisation

Akademiet bygger på et netværkspræget samarbejde på tværs af institutioner og fagområder, og på et åbent partnerskab mellem centrale danske, nordiske og andre europæiske institutioner fra folkeoplysningen, den humanistiske forskning, de pædagogiske uddannelser og de frie kunstmiljøer.

Udviklingen af et tværgående partnerskab, der er bundet sammen af et fælles idegrundlag og fælles mål, kan skabe grundlag for idemæssig nytænkning, udvikling af nye aktivitetstilbud, kontakt til bredere målgrupper og en større vifte af finansieringsmuligheder.

Siden opstarten i maj 2004 har initiativet været organiseret som en åben og fleksibel projektorganisation, hvor den foreløbige initiativgruppe samtidig udgør projektets styregruppe. Det er vedtaget, at initiativet inden september 2005 skal finde en mere fast

organisationsform for det samlede netværk af danske, nordiske og øvrige europæiske partnere og for dets samspil med hovedsædet ved Askov Højskole.

Projektstyregruppen består foreløbigt af følgende danske organisationer og personer:

Askov Højskole. Repræsenteret ved Henning Dochweiler, forstander og Bent Valentin Jensen, formand og tidligere skole- og kulturdirektør.

Fritid & Samfund og VPC-Århus Amt. Repræsenteret ved Steffen Hartje, sekretariatschef.

CVU-Sønderjylland. Repræsenteret ved Niels Buur Hansen, leder af udviklingsafdelingen og Alexander von Oettingen, seminarielektor og ph.d.-stipendiat.

Studiecenteret for studerende med særlige behov, Aarhus Universitet. Repræsenteret ved Willy Aastrup, centerleder.

Franz Ernst, filminstruktør og formand for Dansk Kunstnerråd

Dorthe Jørgensen, lektor ved Institut for filosofi og idehistorie, Aarhus Universitet.

Hans Jørgen Vodsgård, IAAs projektkoordinator, og tidligere højskoleforstander.

Klee: The vocal fabric, 1929

Indhold

- Kapitel 1. Navn og formål
 - § 1. *Navn, etablering, hjemsted*
 - § 2. *Formål*
- Kapitel 2. Kapitalgrundlag
 - § 3. *Kapitalgrundlag*
- Kapitel 3. Medlemmer
 - § 4. *Optagelseskrav*
 - § 5. *Optagelse og udmeldelse*
 - § 6. *Eksklusion*
 - § 7. *Kontingent*
 - § 8. *Sprog*
- Kapitel 4. Repræsentantskab
 - § 9. *Myndighed og beslutninger*
 - § 10. *Sammensætning*
 - § 11. *Indkaldelse*
 - § 12. *Dagsorden*
- Kapitel 5. Bestyrelse
 - § 13. *Valg af bestyrelse*
 - § 14. *Bestyrelsens opgaver og ansvar*
 - § 15. *Bestyrelsens virksomhed*
- Kapitel 6. Daglig ledelse
 - § 16. *Den Daglige Leder*
 - § 17. *Medarbejdere*
- Kapitel 7. Andre bestemmelser
 - § 18. *Regnskab og revision*
 - § 19. *Vedtægtsændringer*
 - § 20. *Opløsning*
 - § 21. *Overgangsbestemmelser*
 - § 22. *Ikrafttræden*

Kapitel 1. Navn og formål

§ 1. Navn, etablering, hjemsted

Stk. 1. Navn

Det danske navn er Nordisk-Europæisk Akademi, internationalt center for folkeoplysning, uddannelse og forskning (NEA).

Det engelske navn er Nordic-European Academy, International Centre for Dialogue, Education and Research (NEA).

Stk. 2. Organisation og hjemsted

NEA er en ikke erhvervsdrivende forening med begrænset ansvar.

Foreningen vil inden for sit formål udvikle et tværgående partnerskab for centrale nordiske og europæiske institutioner fra folkeoplysningen, universitetsområdet, de pædagogiske professionsuddannelser og kunst- og kulturlivet.

Dens hjemsted er på Askov Højskole i Vejen Kommune, Danmark.

§ 2. Formål

Stk. 1: Formål

NEA's formål er at bidrage til, at den frie oplysning og det almindelige sigte får ny betydning og vægt for folkeoplysning, videregående uddannelser og kulturlivet i bred forstand.

Stk. 2: Værdigrundlag

Foreningen vil arbejde for:

1. at medlemmerne i partnerskab kan samarbejde om et *fælles idegrundlag*, der bygger på den klassiske oplysnings bærende ideer om personlig myndighed og folkesuverænitæt, og som rummer
 - en ny dialog mellem den nordiske folkeoplysning, den bredere europæiske oplysnings- og dannelsesstradition og de nyere pædagogiske teorier med et alment sigte,
 - et fornyet samarbejde mellem den frie oplysning og kunsten, der kan sikre bedre forbindelser mellem det almene uddannelsesområde og kulturlivet,
 - en brobygning mellem de uformelle og formelle uddannelsesområder, der kan åbne for nye syn på forholdet mellem oplysning, dannelse, kvalifikationer og kompetencer,
 - en tættere forbindelse mellem teori og praksis inden for oplysning, uddannelse og kulturaktiviteter;
2. at partnerskabet kan samarbejde om at *videreudvikle almene uddannelses- og kulturtilbud*, der både vægter det eksistentielle, kulturelle og samfundspolitiske niveau, og som giver et nordisk-europæisk perspektiv på betydningen af et levende folkestyre, aktivt medborgerskab, kulturel sammenhængskraft og personlig autonomi;
3. at dette partnerskab kan bidrage til, at Europa Kommissionens og Nordisk Ministerråds målsætning om at styrke livslang læring også *viderefører de bedste sider i den nordisk-europæiske oplysnings- og dannelsesstradition*, hvor den fri oplysning og demokratiske samtale er præget af sammenhængende livssyn, historisk bevidsthed, kulturel indsigt og klare idepolitiske mål.

Stk. 3. Aktiviteter

NEA's aktiviteter kan omfatte forskning, udviklingsopgaver, uddannelse og efteruddannelse, seminarvirksomhed, formidlings- og debataktivitet, samt anden kulturvirksomhed, både i en dansk, nordisk, europæisk og bredere international sammenhæng.

Kapitel 2. Kapitalgrundlag

§ 3. Kapitalgrundlag

Stk. 1. Finansiering

Foreningens kapitalgrundlag er alene dens formue til enhver tid, herunder medlemmernes kontingentbetaling, frivillige økonomiske bidrag, private eller offentlige fondes bevillinger til udviklingsarbejde og forsøgsprojekter.

NEA's medlemmer har ingen økonomiske forpligtelser for Foreningen udover medlemskontingentet.

NEA kan yde indtægtsdækket konsulent-, kursus- og forlagsvirksomhed. NEA arbejder desuden for på sigt at kunne opnå grundbevillinger fra danske, nordiske og europæiske offentlige myndigheder.

Stk. 2. Lokaler

Foreningen har ved stiftelsen lokalefaciliteter på Askov Højskole ifølge lejeaftale, som respekterer Højskolens eget lokalebehov til enhver tid.

Stk. 3. Driftsresultat

Overskud ved Foreningens virksomhed tilfalder NEA selv og kan henlægges til imødegåelse af fremtidige års eventuelle underskud og i øvrigt til udvikling af NEA's aktiviteter.

Kapitel 3. Medlemmer

§ 4. Optagelseskrav

Stk. 1. Optagelse af organisationer fra formålsparagraffens hovedområder

Medlemskab af NEA kan opnås for institutioner, organisationer, foreninger og interesse-netværk

- fra Danmark, Norden ex Danmark, Europa ex Norden og resten af verden ex Europa,
- der har aktivitet i forbindelse med et af de fire hovedområder: Folkeoplysning, forskning, professionsuddannelse og kunst- og kulturliv,
- som kan tilslutte sig NEA's formålsparagraf,
- og hvis hovedaktivitet ikke er i strid med Foreningens formål.

Ved optagelse af medlemmer skal det sikres, at ingen af de fire hovedområder opnår en medlemsmæssig repræsentation på over halvdelen af det samlede medlemstal ex Vennekredsen.

Stk. 2. Grundlag for optagelse af enkeltpersoner

Enkeltpersoner med interesse for NEA's virksomhed kan blive medlem af Vennekredsen for NEA, der udgør en forening med et selvstændigt medlemskab af NEA.

Stk. 3. Uafhængighed

Enhver medlemsorganisation bevarer sin fulde selvstændighed, og NEA kan ikke anfægte de enkelte medlemsorganisationers uafhængighed.

Stk. 4. Medlemsopgørelse

Bestyrelsen er ansvarlig for at ajourføre listen over medlemmer senest 4 uger efter hvert repræsentantskabsmøde.

§ 5. Optagelse og udmeldelse

Stk. 1. Optagelse

Repræsentantskabet kan optage medlemmer på baggrund af følgende to krav:

- at en af medlemsorganisationerne har indstillet optagelse til bestyrelsen,
- at bestyrelsen har fået skriftlig dokumentation fra ansøgerorganisationen om, at medlemsbetingelserne er opfyldt.

Optagelse af nye medlemmer kræver et kvalificeret flertal på 2/3 af de fremmødte, og har virkning fra udgangen af den måned, hvor Repræsentantskabet vedtager optagelse.

Stk. 2. Udmeldelse

Udmeldelse skal ske skriftligt til bestyrelsen med 2 måneders varsel.

Udtrådte medlemmer har intet krav på Foreningens formue.

§ 6. Eksklusion

Stk. 1. Indstilling

Drages en organisations medlemskab, herunder Vennekredsens medlemskab i tvivl, skal sagen forelægges førstkommande repræsentantskabsmøde til afgørelse efter indstilling fra bestyrelsen.

Stk. 2. Oplysningspligt

En medlemsorganisation har pligt til at oplyse NEA's bestyrelse om forhold i organisationens virksomhed eller struktur, der kan drage medlemskabet i tvivl.

Stk. 3. Beslutning

Repræsentantskabsmødet kan med 2/3 af de fremmødte delegeredes stemmer ekskludere et medlem, der ikke overholder reglerne for medlemskab.

§ 7. Kontingent

Stk. 1. Krav om kontingent

NEA's medlemmer betaler et kontingent til Foreningens virksomhed.

Stk. 2. Takster

Kontingentet fastsættes årligt af Repræsentantskabet for næste regnskabsår.

Stk. 3. Betaling

Kontingentet forfalder til betaling pr. 1. januar og skal være betalt inden 1. marts, da medlemsrettighederne ellers bortfalder. Retten til at genopnå medlemsrettigheder uden en ny behandling af medlemskab ophører, hvis medlemsorganisationen står i restance ved regnskabsårets udløb.

§ 8. Sprog

Arbejdssproget er engelsk i sammenhænge, hvor medlemmer uden for Skandinavien indgår.

Kapital 4. Repræsentantskab

§ 9. Myndighed og beslutninger

Stk. 1. Øverste myndighed

Repræsentantskabet er NEA's øverste myndighed.

Stk. 2. Tidspunkt

Ordinært repræsentantskabsmøde afholdes en gang årligt i perioden 1. marts til 30. juni.

Stk. 3. Beslutninger

Alle valg og beslutninger sker ved simpelt stemmeflertal blandt de forsamlede medlemmer. Dog kræves der kvalificeret flertal til optagelse og eksklusion af nye medlemmer (Jf. § 5 og 6), samt ændringer af NEA's vedtægter (jf. § 19) og opløsning af NEA (jf. § 20). Blanke stemmer medregnes ikke.

Stk. 4. Ingen fuldmagt

Der kan ikke stemmes ved fuldmagt.

Stk. 5. Skriftlig afstemning

Skriftlig afstemning skal finde sted ved personvalg, såfremt et medlem kræver det. Til øvrige dagsordenspunkter skal skriftlig afstemning finde sted, såfremt to medlemmer begærer det.

Stk. 6. Stemmelighed

Ved stemmelighed bortfalder forslaget, dog ikke ved personvalg.

Stk. 7. Referat

Der udarbejdes beslutningsreferat fra repræsentantskabsmødet, som udsendes i skriftlig form, herunder som elektronisk meddelelse til medlemsorganisationerne senest 4 uger efter repræsentantskabsmødet. Referatet skal inden udsendelse være påtegnet af mødets dirigent.

§ 10. Sammensætning

Stk. 1. Organisationsmedlemmer

Alle organisationsmedlemmer kan uanset deres nationale og sektormæssige tilhørsforhold sende én delegeret med stemmeret.

Stk. 2. NEAs Vennekreds

Vennekredsen kan som NEA's forening for personlige medlemmer sende to delegerede med stemmeret.

Stk. 3. Opgørelse

Opgørelse over medlemsorganisationer og deres nationale og sektormæssige tilhørsforhold skal fremgå af indkaldelsen til repræsentantskabsmødet.

Stk. 4. Lovlig deltagelse

En medlemsorganisation er kun berettiget til at deltage i Repræsentantskabet med delegerede, såfremt den har indbetalt kontingent til NEA i det regnskabsår, hvori repræsentantskabsmødet afholdes.

Stk. 5. Krav til tillidshverv

Såfremt en medlemsorganisation melder sig ud eller ophører med at eksistere, kan en person valgt som repræsentant fra denne organisation ikke længere besidde et tillidshverv i eller repræsentere NEA.

Stk. 6. Åbne møder

Repræsentantskabets møder er åbent for andre repræsentanter fra medlemsorganisationerne samt indbudte gæster, der har taleret, men ikke stemmeret.

Stk. 7. Ansatte

Ansatte ved NEA kan deltage med taleret, men ikke med stemmeret ved repræsentantskabsmøder.

§ 11. Indkaldelse

Stk. 1. Foreløbig dagsorden

Der indkaldes til ordinært repræsentantskabsmøde af bestyrelsen med mindst 8 ugers varsel ved skriftlig, herunder elektronisk meddelelse til samtlige medlemmer med angivelse af foreløbig dagsorden.

Stk. 2. Indkomne forslag

Indkomne forslag ved skriftlig, herunder elektronisk meddelelse skal være bestyrelsen i hænde senest 4 uger før repræsentantskabsmødet og skal udsendes til medlemmerne og Vennekredsens bestyrelse sammen med udsendelsen af den endelige dagsorden.

Stk. 3. Endelig dagsorden

Endelig dagsorden bilagt beretning, handlingsplan, eventuelt indkomne forslag, det reviderede regnskab, motiveret forslag til kontingent samt kandidatforslag til bestyrelsesvalget udsendes til medlemsorganisationerne senest 3 uger før repræsentantskabsmødets afholdelse.

Stk. 4. Ekstraordinært repræsentantskabsmøde

Ekstraordinært repræsentantskabsmøde afholdes senest 4 uger efter, at et flertal af bestyrelsens medlemmer eller mindst 20 pct. af NEA´s medlemmer stiller krav herom. Motiveret dagsorden indsendes samtidig med begæring til bestyrelsen om afholdelse af ekstraordinært repræsentantskabsmøde.

Stk. 5. Indkaldelse til ekstraordinært repræsentantskabsmøde

Bestyrelsen skal indkalde til det ekstraordinære repræsentantskabsmøde med mindst 3 ugers varsel bilagt begæring og motiveret dagsorden.

§ 12. Dagsorden

Stk. 1. Ordinær dagsorden

Dagsorden for de ordinære repræsentantskabsmøder skal mindst indeholde følgende punkter:

1. Valg af dirigent, referent og stemmetællere
2. Status over medlemsorganisationer og delegerede ved mødets start
3. Bestyrelsens beretning forelægges til drøftelse og godkendelse
4. Den daglige leders beretning forelægges til drøftelse
5. Det reviderede regnskab forelægges til godkendelse
6. Bestyrelsens handlingsplan forelægges til drøftelse
7. Budgetforslag og fastsættelse af medlemskontingent
8. Indkomne forslag
9. Godkendelse af optagelse (og eksklusion) af medlemmer
10. Valg af bestyrelsesmedlemmer
11. Valg af revisor
12. Eventuelt

Stk. 2. Ekstraordinær dagsorden

Punkterne 1-3 fra den ordinære dagsorden indgår, mens øvrige punkter vil fremgå af den motiverede dagsorden.

Kapitel 5. Bestyrelse

§ 13. Valg af bestyrelse

Stk. 1. Valgbarhed

Valgbar til bestyrelsen er enhver repræsentant fra medlemsorganisationerne inkl. Vennekredsen for NEA, herunder også personer, der ikke deltager i repræsentantskabsmødet.

Stk. 2. Medarbejdere

Medarbejdere ved NEA er ikke valgbare til bestyrelsen.

Stk. 3. Antal og valgperiode

Bestyrelsen består af 9 medlemmer, der vælges af Repræsentantskabets ordinære årsmøde for 3 år ad gangen, skiftevis med 3 medlemmer.

Stk. 4. Forslag til valg af bestyrelsesmedlemmer

Forslag til kandidater til bestyrelsesvalget skal fremsendes til bestyrelsen senest 4 uger før repræsentantskabsmødet og udsendes til Repræsentantskabet senest 3 uger før repræsentantskabsmødet.

Stk. 5. Valgmetode

Valg til NEA´s bestyrelse foregår ved hemmelig skriftligt afstemning, såfremt et medlem kræver dette.

Stk. 6. Virkning

Valget til bestyrelse har virkning fra repræsentantskabsmødets afslutning.

Stk. 7. Ved menige medlemmers varige forfald

Ved varigt forfald i bestyrelsen har den medlemsorganisation, som bestyrelsesmedlemmet kommer fra, ret men ikke pligt til at udpege en suppleant frem til førstkommande ordinære repræsentantskabsmøde, hvor der finder nyvalg sted.

Stk. 8. Ved formandens og næstformandens varige forfald

Ved formandens og/eller næstformandens varige forfald foretager bestyrelsen en ny konstituering.

Stk. 9. Inhabilitet

Såfremt et medlem i valgperioden bliver generelt inhabil kan vedkommende ikke længere være medlem af styrelsen, men skal udtræde. Nyvalg skal foretages på førstkommande repræsentantskabsmøde.

Stk. 10. Ingen suppleanter

Der vælges ikke suppleanter til bestyrelsen, jf dog stk. 7.

§ 14. Bestyrelsens opgaver og ansvar

Stk. 1. Myndighed

Bestyrelsen er NEA´s øverste myndighed mellem repræsentantskabsmøderne.

Stk. 2. Tegningsret

Foreningen tegnes af bestyrelsens formand og næstformand i forening eller af mindst tre medlemmer af bestyrelsen. Bestyrelsen kan i begrænset omfang meddele tegningsfuldmagt.

Stk. 3. Forvaltning af midler

Bestyrelsen skal forvalte Foreningens midler til størst mulig gavn for dens formål.

Stk. 4. Fast ejendom

Eventuel erhvervelse eller disposition over fast ejendom kan alene ske med underskrift af mindst 2/3 af bestyrelsens medlemmer.

Stk. 5. Nedsættelse af udvalg

Bestyrelsen kan nedsætte udvalg og projektgrupper i det omfang, den finder det nødvendigt. Bestyrelsen fastsætter udvalgets kommissorium og beføjelser. Bestyrelsen kan udpege udvalgets formand.

§ 15. Bestyrelsens virksomhed

Stk. 1. Konstituering

På det første bestyrelsesmøde efter repræsentantskabsmødet konstituerer bestyrelsen sig med formand og næstformand, der ved formandens forfald træder i dennes sted.

Stk. 2. Forretningsorden

Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden med hensyn til møder, beslutninger, referater m.v.

Stk. 3. Inhabilitet

Et bestyrelsesmedlem er inhabil i sager, hvori vedkommende eller dennes nærmeste har personlig økonomisk eller særlig interesse.

Stk. 4. Tavshedspligt

Bestyrelsens medlemmer har tavshedspligt i sager, hvor væsentlige hensyn til NEA´s interesser gør det nødvendigt at hemmeligholde oplysninger om personlige eller interne, herunder økonomiske forhold.

Stk. 5. Hæftelse

Bestyrelsens medlemmer hæfter ikke personligt for Foreningens økonomiske forpligtelser bortset fra tilfælde af strafbar eller ansvarspådragende adfærd.

Stk. 6. Rejseudgifter.

Bestyrelsen fastlægger reglerne for eventuel refusion af rejseudgifter og øvrige udgifter i forbindelse med hvervet.

Kapitel 6. Daglig ledelse

§ 16. Den Daglige Leder

Bestyrelsen ansætter NEA's Daglige Leder, og fastsætter retningslinierne for dennes virksomhed, herunder for Foreningens personalepolitik.

§ 17. Medarbejdere

Den Daglige Leder ansætter medarbejdere til NEA i det omfang og efter de retningslinier, som er fastsat af Bestyrelsen.

Kapitel 7. Andre bestemmelser

§ 18. Regnskab og revision

Stk. 1. Regnskabsår m.v.

Foreningens regnskabsår er kalenderåret.

Anbringelse af Foreningens likvide midler kan ikke ske på konti m.v., som andre end NEA råder over.

Foreningens eventuelle værdipapirer skal noteres på NEA's navn.

Stk. 2. Revision

Regnskabet revideres af en statsautoriseret revisor.

Stk. 3. Valg af revisor

Valg af revisor sker på det ordinære repræsentantskabsmøde og gælder for en etårig periode.

Stk. 4. Underskrifter

Det reviderede driftsregnskab skal være underskrevet af bestyrelsens medlemmer.

§ 19. Vedtægtsændringer

Stk. 1. Ændringer

Nærværende vedtægter kan kun ændres på et beslutningsdygtigt repræsentantskabsmøde. Vedtægtsændringer kræver 2/3 flertal af de fremmødte på et repræsentantskabsmøde.

Stk. 2. Frister

Forslag til vedtægtsændringer skal være bestyrelsen i hænde senest 4 uger før afholdelsen af repræsentantskabsmødet. Forslag til vedtægtsændringer skal udsendes skriftligt, herunder som elektronisk meddelelse senest 3 uger før repræsentantskabsmødet.

§ 20. Opløsning

Stk. 1. Fremgangsmåde

Foreningen kan kun opløses på en i dette øjemed indkaldt repræsentantskabsmøde, hvor mindst 2/3 af de fremmødte medlemmer stemmer for opløsningen. Repræsentantskabet vælger en likvidator eller en likvidationskomité, som forestår Foreningens afvikling.

Stk. 2. Kapitalanvendelse

Foreningens eventuelle beholdne kapital ved opløsningen kan ikke udbetales til medlemmerne, men skal efter Repræsentantskabets nærmere beslutning tilfalde institutioner eller formål, som skønnes bedst at kunne videreføre NEA's formål.

§ 21. Overgangsbestemmelser

Stk. 1. Nyvalg af bestyrelse

På det første repræsentantskabsmøde efter det stiftende repræsentantskabsmøde gennemføres der på baggrund af en udvidet medlemskreds fuldt nyvalg af bestyrelsens 9 medlemmer, og blandt disse trækkes der lod om medlemsperioder på henholdsvis 1, 2 og 3 år.

§ 22. Ikrafttræden

Vedtægterne træder i kraft med virkning fra datoen for det stiftende repræsentantskabsmøde.

Visioner år 2010 for Nordisk Europæisk Akademi (uddrag)
vedtaget af bestyrelsen, den 12. maj 2005

Marc: Blue Horse I, 1911

Indhold

- A. Ide og mission
- B. Visionen år 2010
- C. Visionens syv indsatsområder
 - 1. Udvikling af organisationen
 - 2. Internationale projekter
 - 3. Forskning & dokumentation
 - 4. Uddannelse & efteruddannelse
 - 5. Seminarer & konferencer
 - 6. Publikation & offentlig debat
 - 7. Kunst & kultur

A. Ide og mission

Ideen er at etablere et nyt netværksbaseret og internationalt præget Akademi, der kan bidrage til, at den frie oplysning og det almindelige sigte får ny betydning og vægt for folkeoplysning, videregående uddannelser og kulturlivet i bred forstand

Akademiets idegrundlag bygger på den klassiske oplysnings bærende ideer om personlig myndighed og folkesuverænitæt, og akademiet vil arbejde for almene uddannelses- og kulturtilbud, der både vægter det eksistentielle, kulturelle og samfundspolitiske niveau, og som giver et nordisk-europæisk perspektiv på betydningen af et levende folkestyre, aktivt medborgerskab, kulturel sammenhængskraft og personlig autonomi.

Akademiets organisation udvikles som et åbent partnerskab mellem centrale danske og europæiske institutioner fra folkeoplysningen, den humanistiske forskning, de pædagogiske uddannelser og det bredere kunst- og kulturliv.

Akademiet søger idemæssig inspiration i en ny dialog mellem den nordiske folkeoplysningstradition, de pædagogiske traditioner for almindelige undervisning, de brede europæiske humanistiske traditioner for oplysning og dannelse og kunstens frie tilværelsestolkninger.

Akademiets vil bidrage til, at Europa Kommissionens og Nordisk Ministerråds målsætning om at styrke livslang læring også *viderefører de bedste sider i den nordisk-europæiske oplysnings- og dannelses-tradition*, hvor den fri oplysning og demokratiske samtale er præget af sammenhængende livssyn, historisk bevidsthed, kulturel indsigt og klare idepolitiske mål.

B. Visionen år 2010

Visionen for *akademiets bygning* i år 2010 består

Strukturelt af

- *et fast fundament*, der bygger på en klar ide og tydelig identitet, der kan sikre en gennemgående substans i aktiviteterne og en tydelig profil ud ad til,
- *et solidt tag*, der består af et netværkspræget partnerskab, som er i skiftende samspil med Akademiets egen selvstændige organisation.
- Aktivitetsmæssigt af
- *fem søjler*: Forskning & dokumentation, uddannelse & efteruddannelse, seminarer & konferencer, publikation & offentlig debat, kunst & kultur.
- *fire sammenhængende rum*: Danske, nordiske, europæiske og globale partneraktiviteter.

C. Visionens syv indsatsområder

Visionen år 2010 omfatter syv sammenhængende indsatsområder:

1. Udvikling af organisationen
2. Internationale projekter
3. Forskning & dokumentation
4. Uddannelse & efteruddannelse
5. Seminarer & konferencer
6. Publikation & offentlig debat
7. Kulturelle aktiviteter

Selvom de syv indsatsområder er forbundne og præget af synergi, er det nødvendigt at planlægge og iværksætte initiativer indenfor de enkelte områder relativt uafhængigt af hinanden.

1. Udvikling af organisationen

- Akademiets repræsenterer et bredt partnerskab mellem centrale danske og udenlandske institutioner fra folkeoplysningen, humaniora, de pædagogiske uddannelser og kunst- og kulturområdet,

- Partnerskabets prioriteringer bygger på et klart idegrundlag og en tydelig substans i aktiviteterne, der kan sikre en fælles identitet indadtil og en tydelig profil ud ad til.
- Akademiets arbejdsform er projektor organiseret og præget af fleksible netværk, der indgår i skiftende samspil med Akademiets egen selvstændige organisation, der har hovedsæde i Askov.

2. Internationale projekter

- Stadig nye udviklingsprojekter, både med faste partnere og skiftende ad hoc partnere, der bygger på et omfattende netværk i Norden, Europa og globalt.
- Et internationalt videns- og rådgivningscenter med dokumentation og tilknyttet forskning er etableret med finansiering fra offentlige grundbevillinger, skiftende projektbevillinger, og indtægtsdækket virksomhed.
- Der udfoldes en koordineret international seminarvirksomhed i netværkets institutioner og i hovedsædet i Askov i sammenhæng med en markant webbaseret debat- og publikationsvirksomhed.
- Der gennemføres en omfattende international kursus- og efteruddannelsesvirksomhed, såvel for kortere 1-4 ugers kurser og længere uddannelsesforløb i samspil med danske kernepartnere og prioriterede internationale partnere.

3. Forskning & dokumentation

- Akademiet har via projekter, forskning, uddannelses- og seminaraktiviteter opbygget en omfattende viden og dokumentation om voksenuddannelse, folkeoplysning og kulturaktiviteter både for det danske, nordiske, europæiske og globale område.
- Denne viden udmøntes i rådgivnings- og konsulentvirksomhed, både for danske og udenlandske interessenter, samt formidlingsvirksomhed via webbaserede services, faste udgivelser, rapporter m.v.
- En del af akademiets forsknings- og formidlingsaktivitet gennemføres i samarbejde med beslægtede aktiviteter ved museums- og formidlingscenteret i Askov for folkeoplysningens historie.
- Akademiet har tilknyttet en gruppe af forskere tilsvarende mindst 4 fuldtidsstillinger, der finansieres ved offentlige tilskud, private fondsbidrag og indtægtsdækket virksomhed.
- Desuden er der tilknyttet kortere forsknings- og formidlingsprojekter af 3-9 måneders varighed tilsvarende 2 fuldtidsstillinger, der finansieres ved orlovsordninger, grundbevillinger og private fondstilskud. Især for undervisere, kunstnere og andre aktive i marken, der søger frirum til at opsamle indsigter og formidle erfaringer.
- Desuden er der tilknyttet 1-2 gæsteforskere fra udenlandske netværk, der har primær finansiering fra egne nationale støtteordninger.

4. Uddannelse & efteruddannelse

- Akademiet har med sit brede organisatoriske netværk, de nordiske og europæiske forsøgsprojekter, opbygningen af et forskningsmiljø og en idebetonet debatvirksomhed skabt et solidt grundlag for at udbyde og profilere kursustilbud, der vægter det dannelsesmæssige, idebetonede, kulturelle, pædagogiske og almene sigte.
- Et hovedområde er nordisk-europæiske voksen- og efteruddannelseskurser (VEU-kurser) af 1-4 ugers varighed for undervisere, ledere, konsulenter, formidlere og andre aktive indenfor folkeoplysning, voksenuddannelse, idebetonet foreningsliv og bredere kulturliv. Kurserne afholdes både hos de danske partnere og en kreds af partnere i Norden og Europa, og der søges mobilitetsstipendier fra Nordplus Voksen og Grundtvig-3.
- Et andet hovedområde er højt profilerede korte højskolekurser med præg af sommeruniversitet i samarbejde med Askov Højskole, både for danske og udenlandske deltagere. Arbejdssproget er ofte engelsk. Ressourcepersoner fra akademiets net-

værk er tovholdere og oplægsholdere, og partnerkredsen giver grundlag for en udvidet markedsføring.

- Et tredje hovedområde er et samarbejde med kernepartnere om at udbyde moduler indenfor voksenuddannelsessystemet, især under diplomuddannelserne. Modulerne vægter emner indenfor folkeoplysning, almene voksenuddannelser, foreningsarbejde og kunst- og kulturformidling, og de tilrettelægges for både danske og udenlandske deltagere. Kurserne kan bestå af kombinationsforløb ved de danske og internationale partnerinstitutioner.
- Et fjerde hovedområde er et samarbejde med partnere fra Humaniora om at tilbyde studieforberedende og studieafsløsende kurser, samt studieafrundende formidlingsforløb. Sidstnævnte kan være del af et teoretisk-praktisk pædagogikum for kandidatstuderende, der udløser merit for praktik/emneopgave (fx 30 ECTS). Det kan bestå af internatkurser både i Askov og hos internationale partnere, samt praktikforløb ved voksenuddannelser eller særlige kulturinstitutioner, herunder praktikforløb ved udenlandske skoler og institutioner.
- Et femte hovedområde kan være et udbud af nye "humanistiske akademiuddannelser" med status af en kort videregående uddannelse, både som et dansk og et internationalt tilbud. Forbilledet kan være de finske "akademiuddannelser", der udbydes som SU-berettigede toårige kompetencegivende højskolekurser med præg af et folkeligt filosofikum. Det kræver en godkendelse fra Undervisningsministeriet.

5. Seminarer & konferencer

- Akademiet udfolder en omfattende netværkspræget seminar- og conferencevirksomhed, både regionalt, nationalt og internationalt, såvel alene som i samarbejde med kernepartnere og med ad hoc partnere. En del seminarer og konferencer har en tydelig international dimension, hvor der indgår et eller flere store udenlandske navne som oplægsholdere.
- Temakredsen kan spænde fra brede idebetonede (uddannelses-, kultur- og idepolitiske) emner til mere snævre faglige og professionsrettede emner. Den væsentlige afgrænsning handler om, at akademiets idegrundlag tydeligt fastholdes i tematisering og profilering.
- Arrangementerne har en kvalitet og en nyhedsværdi, der kan sikre en god presse-dækning og gennemslag i den offentlige debat, eller en udvidet dialog med prioriterede forsknings- og professionsmiljøer. Ligesom en del oplæg også bearbejdes til artikler i akademiets tidsskrift eller andre udgivelser.

6. Publikation & offentlig debat

- Akademiet har i samarbejde med kernepartnere og ad hoc partnere en omfattende debat- og udgivelsesaktivitet, både nationalt og internationalt, herunder
 - ❖ et dansksproget tidsskrift,
 - ❖ et engelsksproget internationalt webbaseret tidsskrift,
 - ❖ jævnlig udgivelse af danske og engelske rapporter og andet dokumentationsmateriale,
 - ❖ en udvidet webbaseret engelsksproget dokumentationsdel,
 - ❖ en dansksproget lærebogsserie indenfor emnekredsen oplysning med et alment sigte,
 - ❖ løbende indlæg i den danske offentlige debat fra partnerskabets netværk, og ofte i forbindelse med højt profilerede konferencer,
 - ❖ jævnlige indlæg i de større europæiske dagblade, tidsskrifter og medier, hvor der trækkes på det internationale kontaktnet, og der arbejdes systematisk med at sikre oversættelser til andre europæiske sprogområder.
- Emnekredsen kan spænde fra brede idebetonede (uddannelses-, kultur- og idepolitiske) emner til mere snævre faglige og professionsrettede emner. Den væsentlige afgrænsning handler om, at akademiets idegrundlag tydeligt fastholdes i udgivelsernes tematisering og profilering.

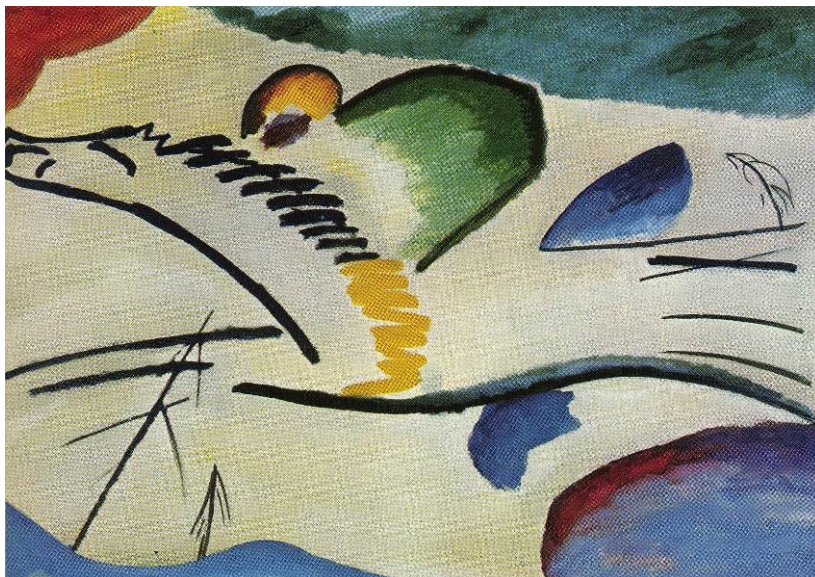
- Udgivelsesaktiviteten har en kvalitet og en nyhedsværdi, der kan sikre en god pressedækning og gennemslag i den offentlige debat, eller en udvidet dialog med prioriterede forsknings- og professionsmiljøer.

7. Kunst & kultur

- Et væsentligt træk ved Akademiets idegrundlag er sigtet om at styrke dialogen mellem højskolens tilværelsesoplysning og kunstens frie livstolkning. Et sigte, der er inspireret af Asperupkredsens dialogmøder mellem højskolefolk, tænkere og kunstnere fra Heretica, og som fik sit fremmeste udtryk en lang periode på Askov Højskole med talsmænd som Knud Hansen, Løgstrup, Ole Wivel, Tage Skou-Hansen m.fl.
- Denne æstetiske dimension ved Akademiets idegrundlag skal både komme til udtryk generelt i de øvrige aktivitetsområders temakredse og profil, og i særdeleshed ved at Akademiet også udvikler egne kulturtilbud og formidlingsaktiviteter i samarbejde med kunst- og kulturområdet.
- Men visionen og strategien for, hvordan disse intentioner nærmere skal udfoldes, er stadig uafklaret.

Visioner 2011 og 5 års strategi (uddrag)

- Uddrag fra bestyrelsens visionsplan til repræsentantskabsmødet den 16. juni 2006

Kandinsky: Lyric (Man on a Horse)

Indhold

I. Ide og mission

II. Den samlede vision 2011

III. Udvikling af organisationen

IV. Udvikling af aktivitetsfelterne

1. Stipendiatorning
2. Kortere forskningslegater, 3-12 måneder, individuelle
3. Flerårige forskningsprojekter via netværk
4. Dokumentation og rådgivning
5. Udbud af Grundtvig-3 kurser og Nordplus mobilitetskurser
6. Internationale almene højskolekurser
7. Meritgivende forløb i netværk
8. Udbud af seminar- og konferencevirksomhed
9. Kultur- og oplysningsaktiviteter
10. Publikation & medier

I. Ide og mission

Ideen

er at styrke den frie oplysning og det almindelige og kulturbærende sigte indenfor folkeoplysning, kulturarbejde og foreningsliv i det civile samfund

Missionen

er at arbejde for

- at udvikle partnerskaber med centrale danske og udenlandske institutioner fra folkeoplysningen, den humanistiske forskning, de pædagogiske professionsuddannelser, det frie foreningsområde og kunst- og kulturlivet;
- at Europa Kommissionens og Nordisk Ministerråds målsætning om at styrke livslang læring også viderefører de bedste sider i den nordisk-europæiske oplysnings- og dannelsesstradition, der udmærker sig ved sammenhængende livssyn, historisk bevidsthed, kulturel indsigt og klare idepolitiske mål.

For således at bygge bro imellem den historie vi er rundet af, og den fremtid vi er på vej mod.

II. Den samlede vision 2011

Visionen er, at NEA i femårsperioden 2007 – 2011 med hovedsæde i Askov udvikler et integreret internationalt akademimiljø for folkeoplysning, kulturformidling og det frie foreningsliv, der omfatter 3 aktivitetsområder med 10 aktivitetsfelter:

A. Forskning & dokumentation

1. Stipendieordning, 2 – 4 uger
2. Forskningslegater, 3 – 12 måneder, individuelle
3. Forskningsprojekter, flerårige i netværk
4. Dokumentation og rådgivning

B. Kurser & uddannelser

5. Internationale voksen – og efteruddannelseskurser, 1 – 4 uger
6. Almene internationale kurser, 1 – 4 uger
7. Meritgivende uddannelsesforløb

C. Formidling & debat

8. Seminarer og konferencer
9. Kultur og oplysning
10. Publikation og medier

Denne aktivitetsprofil forudsætter, at der er etableret et tværgående fællessekretariat i hovedsædet og udviklet et aktivt netværkssamarbejde i partnerkredsen.

III. Udvikling af organisationen

Visionen 2011

er, at NEA har etableret et fællessekretariat og en basisbemanding, som kan skabe det ressourcemæssige grundlag for at udvikle viften af aktivitetsfelter i samspil med NEAs faste aktivitetsudvalg.

Denne basisbemanding kan bestå af en akademileder på fuld tid samt på halv tid en projektkonsulent/fundraiser, en informationskonsulent og en kontomedarbejder. De tre sidstnævnte kan opnå en fuld løn ved en supplerende ansættelse inden for aktivitetsområderne.

Yderligere ansættelser må bygge på særlige opgaver inden for aktivitetsområderne, og deres finansiering kan både bygge på faste tilskud og skiftende projektmidler og indtægtsdækket virksomhed.

Femårsstrategien

Akademiets organisationsform bygger på åbne partnerskaber, netværkssamarbejde og projekt-organisering – og det giver gode muligheder for at finde eksterne projektmidler til at finansiere dele af aktiviteterne.

Men akademiets udviklingsmulighed afhænger af, at der opnås en etablerings- og udviklingsstøtte, som kan sikre et fællessekretariat og lokaler til møder, forskerpladser og mindre kursusvirksomhed som grundlag for en videre aktivitetsudvikling.

Den første opgave er at sikre basistilskud fra Nordisk Råd, Danske Ministerier, EU og private donatorer for at skabe et ressourcemæssigt grundlag for at udvikle viften af aktivitetsfelter, herunder at sikre fundraising og koordinering af udviklingsprojekter inden for aktivitetsfelterne.

Den næste opgave er at sikre aktivitetsområdernes udvikling, hvor forskningen, undervisningen og formidlingen skal udgøre en integreret helhed. For på den ene side vil forskning & dokumentation sikre en viden og innovation, som kan styrke udviklingen af kurser & uddannelser og formidling & debat af høj kvalitet og relevans. På den anden side vil erfaringer i praksis med at udvikle undervisningstilbud og formidle viden og nye indsigter styrke forskningen, især fordi fagområdet netop er folkelig oplysning, kulturformidling og foreningsarbejde.

IV. Udvikling af aktivitetsfelterne

1. Stipendiatorning

Visionen 2011

er at der er etableret et internationalt stipendiattilbud i Askov *), hvor folkeoplysere, kulturarbejdere og aktive i det frie foreningsliv i 2-4 uger kan studere, få vejledning, indgå i ideudveksling og danne nye personlige netværk på tværs af institutionelle og geografiske grænser.

Måltal år 2011 er 80 nordiske, 40 baltiske, 120 europæiske og 120 globale stipendieuger. I alt 360 uger, fordelt med 12 faste stipendiatpladser i 30 uger om året

**) Nordens Folkelige Akademi (Nordisk Råd gav 6,5 mio. kr., nedlagt 2004) havde succes med sin stipendiat-ordning. NEA ønsker at udvide deltagerkredsen til også at omfatte baltiske, europæiske og globale deltagere.*

5års strategi

Stipendieordningen udgør en pakke med dækning både af stipendiaternes opholdsudgifter og af lønudgifter til vejledning og administration. Uden sidstnævnte kan stipendieordningen ikke iværksættes.

I første omgang satses på nordisk-baltiske og globale SGI-stipendier med tilskud fra hhv. Nordisk Råd og SGI. Bliver disse forsøg en succes er der bedre grundlag for at søge EU, danske ministerier og private donatorer om tilskud til Europæiske stipendier.

2. Kortere forskningslegater, 3-12 måneder, individuelle

Visionen 2011

er at etablere et internationalt forskningstilbud af 3 – 12 måneders varighed *), både for forskere med formel forskningskompetence og til ildsjæle uden formel kompetence, som får mulighed for at opsamle og formidle deres viden om og erfaringer fra folkeoplysning og det frie foreningsliv..

Måltal år 2011 er forskningslegater tilsvarende 1,0 nordiske, 0,5 baltiske, 2,0 europæiske og 1,0 globale årsværk. i alt 4,5 årsværk. Legatmodtagerne er forpligtet til at opholde sig ved NEAs hovedsæde i 75 % af legatperioden.

**) Nornesalen i Ollerup (tilskud 2,3 mio. dkr. fra det danske Kulturministerium, nedlagt 2002) havde succes med at uddele kortere forskningslegater af 1 – 12 måneders varighed til forskere med formel/uformel forskningskompetence. Emnekredsen var afgrænset til den grundtvigske tradition og dens virkningshistorie. NEA kunne genoplive denne frie forskningsmulighed, men med en bredere emnekreds og et klarere internationalt sigte.*

5års strategi

Legatordningen udgør en pakke med dækning både af legatforskernes løn og opholdsudgifter samt af lønudgifter til forskningsleder og administration. Uden sidstnævnte kan legatordningen ikke iværksættes. Desuden vil etableringen af flerårige forskningsprojekter via netværk sikre et bredere miljø, som vil styrke legatordningens kvalitet.

I første omgang satses på nordisk-baltiske legater og en forskningsleder på deltid med tilskud fra Nordisk Råd og dansk ministerium. Bliver disse forsøg en succes er der bedre grundlag for at søge EU og private donatorer om tilskud til Europæiske og globale legatordninger.

3. Flerårige forskningsprojekter via netværk

Visionen 2011

er at udvikle et tværinstitutionelt forskernetværk, som udfolder flerårige forskningsprojekter finansieret af offentlige forskningsmidler, private fondsmidler, nordiske og europæiske projektmidler og internationale donatorer.

I forskningsaftalen indgår der aftalte formidlingsopgaver, såsom vejledning af stipendiater og legatforskere, undervisning på de internationale kurser og/eller redaktionsopgaver i publikationssammenhænge.

Måltal år 2011 er forskningsprojekter med et volumen på 4,5 årslønninger, der inkluderer en forpligtigelse til at opholde sig ved NEAs hovedsæde i 25 % af tiden for danske forskere og i 50 % af tiden for udenlandske forskere.

5års strategi

Det er NEAs forskernetværk, der planlægger disse tværinstitutionelle forskningsprojekter med reference til såvel NEAs idegrundlag som de repræsenterede institutioners idegrundlag. Projekterne kan både ophandle grundforskning og praksisforskning

4. Dokumentation og rådgivning

Visionen 2011

er at etablere en international dokumentations- og rådgivningstjeneste *) for det folkeoplysende område og frie kultur- og foreningsliv med fokus på samspillet mellem et almindendannende, kulturbærende og idepolitisk sigte og udfoldelsen af active citizenship med et globalt perspektiv.

Opgaverne sikres af en fast dokumentationsleder/forskningsbibliotekar samt skiftende projektansættelser tilsvarende 1 årsværk til prioriterede dokumentationsprojekter. Der opbygges et internationalt forskningsbibliotek om emnekredsen i tilknytning til Askov Højskoles bibliotek, og informationstjenesten udbygges med en virtuel tjeneste og webportal.

**) Det danske udviklingscenter for folkeoplysning og voksenundervisning (tilskud på 6,6 mio. dkr. fra det danske undervisningsministerium, nedlagt i 2002) varetog en omfattende dokumentationsvirksomhed og rådgivningstjeneste. Emnekredsen var meget bred og det idemæssige fokus var uklart, hvilket bidrog til dets nedlæggelse.*

5års strategi

Udviklingen af dokumentation & rådgivning sker både i nært samarbejde med forskningsområdet og med de nordiske, europæiske og globale kortlægnings- og udviklingsprojekter.

Der arbejdes for

- at få danske tilskud til udvikling af forskningsbibliotek og dokumentationstjeneste,
- at få private donationer til dokumentation af globale aktiviteter inden for folkeoplysning, foreningsliv og medborgerskab
- at kommende Grundtvig-1 projekter og det her af følgende brede europæiske netværk kan føre frem til et grundtvig-4 netværksprojekt, hvor dokumentationsvirksomheden er central. På den baggrund kan mere faste EU-tilskud søges.

5. Udbud af Grundtvig-3 kurser og Nordplus mobilitetskurser

Visionen 2011

er at udbyde en vifte af internationale voksen- og efteruddannelseskurser af 1-4 ugers varighed, både ved hovedsædet i Askov og hos partnere i andre lande.

Den primære finansiering kan komme fra Nordplus mobilitetsordningen for nordiske deltagere og fra Grundtvig-3-ordningen til europæiske deltagere, som begge dækker den fulde kurspris samt rejseudgifter for deltagere fra andre lande. Fra 2007 skulle

begge ordninger blive mere åbne for, at bredere målgrupper end undervisere kan få tilskud. Sekundært kan særlige målgrupper, især uden for Europa sikres et tilskud fra særlige fonde og støtteordninger, som vægter den globale dialog. Måltal år 2011 er 320 kursusuger eller 8 årselever.

5års strategi

Udviklingen af internationale VEU-kurser kan følge flere linier:

Nordiske-europæiske VEU-kurser med godkendelse som Nordplus Voksen mobilitetskurser og Grundtvig-3 kurser kan udbydes fra efteråret 2009 i forlængelse af de planlagte toårige udviklingsprojekter i 2007-09 med støtte fra Nordplus Voksen og Grundtvig-1aktionen.

Særlige pilotkurser kan udbydes tidligere i samarbejde med NEAs forskernetværk og europæiske partnere, såfremt de kan få status som Nordplus Voksen mobilitetskurser og/eller Grundtvig-3 efteruddannelseskurser.

Et samarbejde med globale partnere om at udbyde VEU-kurser med fokus på forholdet mellem den nordiske tradition og andre humanistiske traditioner belyses.

6. Internationale almene højskolekurser

Visionen 2011

er at udbyde en vifte af internationale almene kurser med et bredere sigte og en bredere målgruppe end undervisere og formidlere indenfor voksenuddannelse.

Den primære finansiering må bygge på blanding af egenbetaling, særlige fondsmidler og donationer. Nogle kurser er åbne for alle, andre er rekvirerede af partnerinstitutioner, tilsvarende de vinter- og sommerkurser, som NEA nu afholder for Soka-Universitet i Japan. Måltal år 2011 er 300 kursusuger eller 7,5 årselever.

5års strategi

Da fuld deltagerbetaling fra udenlandske deltagere ikke er sandsynlig, må disse kurser udvikles med stærke partnerinstitutioner og med særlige tilskud til bestemte målgrupper, såsom

- Soka-skoler, hvor deltagerne evt. kan opnå studielegater
- Udvalgte NGO-organisationer i den tredje verden, som kan få støtte fra den danske regering, EU eller private donatorer til at komme i dialog med/få inspiration fra den nordiske model og tradition for frit foreningsliv, medborgerskab og folkeoplysning.
- Udvalgte europæiske uddannelsesinstitutioner, kulturorganisationer eller frivillige foreninger, som søger erfaringsudveksling, viden og inspiration om udvalgte almene emner.
- Grundtvig-2 aktionen med støtte til møder for europæiske netværk kan også skabe grundlag for en vis kursus- og mødeaktivitet.

På sigt kan NEA have udviklet en kursus kvalitet og hermed et renommé og et netværk, som kan skabe grundlag for korte højskolelignende kurser for en bred international målgruppe af selvbetalere.

7. Meritgivende forløb i netværk

Visionen 2011

er, at det tværinstitutionelle forskningssamarbejde og det projektfinsierede netværkssamarbejde kan skabe grundlag for at udbyde forskellige formelt kompetencegivende uddannelsesforløb i samarbejde med partnere fra de videregående uddannelser.

Finansiering kan bygge på tilskud fra åben uddannelse, Grundtvig-3, Nordplus, andre sponsorer og en vis egenbetaling. Målet år 2011 er 480 kursusuger eller 12 årselever.

5års strategi

Kravet til disse kurser er, at de er innovative med høj kvalitet, at eksterne tilskud kan sænke deltagerbetalingen, og at de giver formel kompetence, merit eller papirer, som styrker deltagernes CV.

Det indebærer et samarbejde med formelle uddannelsesinstitutioner fra NEAs partnerkreds, som kan modtage taxameter til at nedbringe deltagerprisen og som samtidig kan sikre en formel kompetence. Muligheder og vilkår vil variere alt efter kursustype og uddannelsesområde (VPC, seminarier, universitet).

8. Udbud af seminar- og konferencevirksomhed

Visionen 2011

er at udbyde en vifte af danske, nordiske, europæiske og globale seminarer og konferencer om temaer i relation til akademiets mission. Arrangementerne har en kvalitet og en nyhedsværdi, der kan sikre en god pressedækning og gennemslag i den offentlige debat, eller en udvidet dialog med prioriterede forsknings- og professionsmiljøer. Ligesom en del oplæg også bearbejdes til artikler i akademiets tidsskrift eller andre udgivelser. Finansieringen vil bygge på en blanding af deltagerbetaling og tilskud fra projektmidler, særlige oplysningsmidler og sponsering.

Målet år 2011 er et udbud i Danmark på 6 etdags-seminarer a 40 deltagere, 6 to-dags-seminarer a 25 deltagere, to endagskonferencer a 150 deltagere samt 6 internationale flerdagsseminarer a 20 deltagere.

5års strategi

Seminarvirksomheden kræver, at NEAs netværk er aktivt og at der kan sikres støtte fra et fælles sekretariat til administration.

9. Kultur- og oplysningsaktiviteter

Visionen 2011

er at udvikle mere kulturprægede oplysningstilbud i samarbejde med akademiets partnere fra kulturområdet.

I samarbejde med danske og udenlandske partnere udvikles kulturevents, særudstillinger og en årlig større vandrestilling, der kombinerer videnskæssige og kunstneriske udtryk om temakredsen livslang læring, aktivt borgerskab og europæisk identitet. Finansiering fra EU's Kulturprogram 2007, Nordisk Kulturfond, private fonde m.v. Udstillinger både i Askov og hos nordiske-europæiske partnere, og formidling til biblioteker, kulturhuse m.v.

I samarbejde med Højskolemuseet, Askov Højskole og Efterskole udvikles en oplysningstjeneste om demokratisk bæredygtighed for skole- og foreningsbesøg om demokrati, folkeoplysning og kulturel identitet. Et "demokratilium" som kombinerer udstillinger, ikt-læring, foredrag og rundvisning i et levende friskolemiljø. En webportal med demokratisk undervisningsmateriale udvikles i tilknytning til besøgstjenesten. Der regnes med 50 gruppebesøg årligt. Finansiering ved grundtilskud fra det danske undervisningsministerium samt diverse fondsmidler.

5års strategi

Dette aktivitetsområde kan kun udfoldes gennem et nært samarbejde med Højskolemuseet, Musisk Center og Askov Højskole og Efterskole, og ved større projektilskud.

10. Publikation & medier

Visionen 2011

Stipendie- og forskningsvirksomheden og kursus- og konferenceaktiviteten vil både kræve og medføre en omfattende publikationsvirksomhed af artikler, rapporter og undervisningsmateriale, herunder tidsskrift, bøger, film og virtuelle medier.

Finansieringen af udgivelserne kommer fra emnebevillinger, skiftende projektmidler og salgsindtægter, mens løn til redaktionsopgaver delvis kan komme fra projektmidler og delvis ved at trække på akademiets projektforskere og fast tilknyttede medarbejdere.

5års strategi

Publikationsvirksomheden vil afhænge af, om der kommer gang i forskningsaktiviteterne og uddannelses- og udviklingsprojekterne, og at der er etableret et fællessekretariat med ressourcer til at koordinere og administrere udgivelsesvirksomheden.

Den frie oplysning med et alment sigte og en livslang læring med et humanistisk perspektiv er alvorligt svækket i flere af dens bærende institutioner.

Den traditionsrige folkeoplysning er presset af et instrumentelt kultursyn. Det almindelige sigte inden for de pædagogiske uddannelser er svækket af en kompetencefikseret uddannelsesstærkning, inden for humaniora har den frie tanke og dannelsesstraditionen vanskelige vilkår, og i kulturlivet er den frie kunst truet både af en stigende markedstilpasning og øget statslig indblanding.

De seneste år er den offentlige støtte til centrale nordiske og danske institutioner, som skulle bidrage til fri oplysning, blevet fjernet. Det gælder Nordens Folkelige Akademi i Göteborg, Udviklingscenteret for folkeoplysning og voksenundervisning i København, Det internationale Akademi for uddannelse og demokrati, Nornesalen i Ollerup og senest IFO i Gerlev.

Denne situation var baggrunden for, at en kreds af personer i sommeren 2004 fandt sammen om at etablere et netværksbaseret og internationalt præget Akademi, der skulle bidrage til at styrke den frie tanke og det almindelige sigte inden for folkeoplysningen, de videregående uddannelser og kulturlivet i bred forstand.

NEA Publisher

ISBN: 87-92028-00-4